

**Prikazan'je žīvota
s. Lovrinca mučenika**

SADRŽAJ

POČINJE PRIKAZAN'JE SV. LOVRINCA. _____	4
POČINJE PRIKAZAN'JE OD DRUGOG DNEVA. _____	23
RJEČNIK _____	52

Prikazan'je života s. Lovrinca mučenika

Imena od onih, koji ulizuju u ovu rapresentatiun:

Angel	Jupita	
Merkurij	Tentinelus	
Valerian	Inpolit	
Cesar	Lucil	
Bonifacij	Konkordija	
Astories	Cocan	
Sisto papa	(Pitagor)	
Felicij	Roman	
Lovrinac	Luvela	dičica
Kirika	Tersona	
Kresencij	Anija	divičice
Justin	Talanta	
Hudoba	Cirij	
Partemij	Aneluton	
Kančilir	Nikostrat	
Felicisim		

POČINJE PRIKAZAN'JE SV. LOVRINCA.

ANGEL

An'jel govori:

- Od vičnjega boga strane
pozdravljam vas o krstjane,
ki ste prišli slišat dila,
od Lovrinca ka su bila;
5 i od Sista pape sveta,
komu glava bi vazeta,
i njegovim učnikom
i ostalim mučenikom;
a to da vi stvar vidite,
10 kojom pamet utišite.
Zla mišljen'ja mino¹ hode,
ka dovika na grih vode.
Dakle svih vas ljubeznivo
molim, stojte sad pomnjivo.
15 Ovdi vam će pokazati,
da budete dobro znati,
koli 'e bogu rič pridraga,
već ner svega svita blaga,
ko mu služi s dobre volje,
20 ter za nj trpi sve nevolje,
i koliko još veliku
slavu ima tere diku
ostavivši dila huda
svega svita puna bluda.
25 Svaka muka, trud i žalost
u vesel'je 'e njemu i radost.
Kako Lovrincu još dijaku
svih dopelja nam na muku,
koga muke skazat će istu
30 vidit ćete na ovom mistu;

¹ **mino** - nejasno značenje; možda greškom umjesto mimo

a to s pomnjom poslišite,
tot budite ter ne spite.

VALERIAN

Ovdi Valerian vitezom govori:

- O obrani ter vitezi,
sve hrabrenstvo tere knezi,
35 skupte sluge i oprovde
s trumbitami sada ovde,
da budemo spravno iti
mi cesara pohoditi,
kako običaj mi imamo,
40 da vesel'je njemu damo.
Ne hotijmo već krsmati,
jur se ima on ustati.

MERKURIJ

Zatim ima ustati Merkurij, ter govori
Valerianu:

- Naš čestiti gospodine,
bud' stanovit do istine,
45 kako srce tvoje želi,
i nam milost tvoja veli,
obslužit smo mi pripravni,
i združiti tvoj kip slavni
tamo i svud kuda pojde,
50 nitkor tebe sad ne ojde,

jer si slava naša i dika,
i rimskoga stan'ja vika.

VALERIAN

Zatim ima pojti Valerian cesaru sa svom
družbom, i njemu se poklonivši govori:

Ajer, koji gromom stresa,
tere vlada sva nebesa,
55 bog od bogov silni Jove²,
po svem svitu koji slove,
spasi tebe, o cesare,
i sve ljudi mlade i stare;
u radosti častnom viku
60 uzdržati krune diku
vrhu naše sve dobitje
daj ti, tere slavno žitje.
Ako želiš ti prez rati³
u gospodstvu tvomu stati,
65 kripost tvoju skazat rači,
ter kršćansku viru tlači;
ku ako ćeš strt sa svima,
da imena već ne ima,
tribi ti je snažno hitit,
70 Sista papu njih uhitit
sa svom družbom, š njime ka je,
jere glave druge nije,
i sa svima da sakriju
Isukrsta i Mariju,
75 da se ugasi sasvim ovo
Isusove vire slovo.

² **Jove** (lat. Jovis, gen. od Jupiter) - Jupiter, vrhovni starorimski bog

³ **prez rati** - bez rata (borbe, sukoba); imenica rat je u ženskom rodu

CESAR

Cesar Valerianu govori:

O nabdaru svega kneže,
koga ruka rimska steže,
o uzumnožni Valeriane,
80 štitu rimski na sve strane,
slidit ćemo sa svim dilom
tvoj svit⁴ mudri našom silom,
da se sasvim stare toga
sime puka krstjanskoga,
85 ko po Petru najpri pride
meu rimske nikad zide,
koga kad puk zvaše prija
Isusova vikarija,
kakono se sada Sisto
90 na njegovo zove misto.
Da jer u sve naše dili
običaj smo taj imili,
pri početka kega stvari
da se dadu bogom dari,
95 da nam pomoć oni dadu,
nam i svakom u sem gradu;
zato hrlo čin' da skupe
naše pope ter biskupe,
da u templu slavom mnogom
100 svetilišće dadu bogom⁵.

VALERIAN

Valerian ovdi pošlje sluge po pope, da
imaju ured staviti posvetilišća, i govori:

Merkuriju, naglim stupom
našim reci poj biskupom,
cesarova da njim svitlost
zapovida ovu milost,
105 sad da skupe pope i djake,
i potrebne stvari svake,

⁴ **svit** - savjet

⁵ **bogom** - bogovima

da prikažu svetišće,
našim bogom slavno bitje.

MERKURIJA SLUGA

Merkurija pojde k popom i k biskupom,
ter njim govori ove riči:

O biskupe poštovani,
110 ne sidite tuj za mani,
dajte vašim popom reda,
da se u tempal skupe ureda.
Jere cesar hoće tako,
da se boje svakojako
115 sad učinit svetišće,
i tomu se ne lin' nišće.

BONIFACIJ POP

Dospivši Merkurija Bonifacij odgovara:

Dobro došal, o viteže,
zapovid me tvoja spreže,
od cesara jer mi reče,
120 zato sada svak poteče
k našim bogom da se pravi,
a ino se sve ostavi.
Zato kad mu drago, dojdi,
čekamo ga skupa ovdí.

ASTORIES BISKUP

Ovdi se ima ustati cesar sa svom druž-
bom, i pojdu k idolom i ondi došavši kla-
njaju i poklone se i takoj kleknuvši dokli
molitvu učine, pak Asiores molitvu
čineći govori:

125 O svemogi Jupitere,
koga kripost svud se stere,
najprijá se molju⁶ tebi,
jer najveći jes' na nebi,
tvoja kripost svaka more,
130 gromom stresa zemlju i gore,
svemogući oče, bljudi
sad cesarom rimske ljudi,
i narode sve ostale,
koji tvoje ime hvale;
135 a krstjane sve proklete
star'te tvoje sile svete.

POPI SVI

Popi ostali svi odgovaraju ove riči:

Amen, amen, tako budi,
kako s' rekal, sve se zbudi.

ASTORIES BISKUP

Sada Astories molitvu govori:

A ti Marte⁷* svitli boje,
140 po nas rimske ljudi ove,
tvoja moć se za njih trudi,
ne zapusti tvoje ljudi;
neprijatelje sad povali,
da se ime tvoje hvali.

⁶ molju - molim

⁷ Marte - Mars, starorimski bog rata (pre
ma tal.)

POPI

Svi popi odgovaraju:

145 Amen, amen, tako budi,
kako s' rekal, sve se zbudi.

SISTO PAPA

Zatim cesar ima ustati i pojti na svoje
misto; pak govori svojim popom Sisto
papa:

Bratjo i sinci moji drazi,
u duhovnoj budte snazi;
jere ja mnju⁸, čuli vi ste,
150 muke ke vam zadat išće
Decij cesar nemilostni,
i njegovim š njim milostni,
da Isusa zatajimo,
a idolom se poklonimo;
155 ki je božji sin istini,
po kom ov se svit učini;
za koga ću smrt prijati,
prija ner ga zatajati,
za njegovu svetu viru,
160 ku pogrdit sada tiru,
koju pri vas sveti mnozi
krv proliše njega skrozi,
Isukrsta i učenike
slideć i sve mučenike.
165 Zato spravan svaki budi,
trpit muke svaki trudi
za onoga, koji na križ
izdahal je, kako sam viš.

⁸ mnju - mnim, mislim

FELICIJ

Pokleknuvši Felicij, ja⁹ pitati Sista, i
govori:

O svet' oče i pastiru,
170 ki Isusovu slidiš viru,
tvoja svetost dobro vlada
Isusova ovih stada;
ti nas paseš i obgljedaš,
i razdriti vukom ne daš;
175 ti nas učiš zakon sveti,
i duhovne pisni peti;
vid' prez tebe, oče mili,
ni kriposti naših dili;
tvoja milost nas oblada,
180 i na pravi put naklada.
Da kud ćemo sada pojti,
kad nas misliš ovdi ojtj?

SISTO PAPA

Sisto odgovara Feliciju i Japeru, da
imaju kleknuti, dokli Sisto dospije, i
govori Sisto:

Svemogući on stvoritelj
ter on mili odkupitelj
185 vazda s vami hoće biti,
i u trojstvu vas kripiti.
On milostiv jest i moguć,
i u daru svakom slovuć,
podati vam hoće jakost
190 i ostalim mukam radost;
ako svaki vaju¹⁰ * bude
čist od griha misli hude,
mir vikovnji vam će dati,
i u pokoju vazda stati.

⁹ ja - uze (od gl. jati)

¹⁰ svaki vaju - svaki od vas (ostatak du-
ala)

CESAR

Cesar Valerianu govori, šaljuć ga po Sista:

- 195 Pokle svršen jest oficij
i prikazan sakrificij,
Valeriane moj uzmožni,
mojoj kruni tere zbožni,
čin' kripostju dat sve s častju
200 i tvojega knežstva oblastju,
uhvativši Sista svežeš,
i k pristol'ju mom privedeš,
da iskusim tere vijju¹¹,
je l' istina, na nj ča diju,
205 da Isusa on viruje,
moga boga pogrjuje.
Odpraviv se veće ne stoj,
ča ti rekoh, z družbom jur poj.

VALERIAN

Valerian ostaloj družbi govori:

- O vitezi stan'te gori,
210 ča di¹² cesar, da se stvori¹³;
svak vas snažno sada hiti,
on¹⁴ nevirnik da se uhiti,
papa Sisto ki se pravi,
neprijatelj rimskoj slavi.

¹¹ vijju - vidim

¹² di - kaže (od gl. diti)

¹³ da se stvori - da se napravi

¹⁴ on - onaj

VALERIAN

Zatim Valerian pojde z družbom, i došavši k Sistu papi Valerian govori:

- 215 Hodi, starče, do cesara,
da te od zledi tve pokara,
i ovi s tobom zali hinci,
ki diš¹⁵ da su tvoji sinci.
Platiti će, neka viste,
220 ljudi, koje odmamiste,
da viruju s vami onoga
Isukrsta propetoga,
koga vam je zatajati,
ali sada smrt prijati.

CESAR

To rekši Valerian uhiti Sista i Felicija i Jupita, ter jih svezav povedu k cesaru, i vidivši Sista cesar, govori:

- 225 Primi, starče, moj svit sada
za tve zdravje i tvoga stada;
našim bogom slavu podaj,
a kršćansku viru odhaj.

SISTO PAPA

Papa cesaru odgovara:

- Nigda neću to stvoriti,
230 ni mê vire pritvoriti,
da svetit ću ja onomu
Isukrstu bogu momu,
koji zemlju, nebo, gore,
vlada, moću svom sve more.

¹⁵ ki diš - koji kažeš, za koje kažeš

CESAR

Cesar opet Sistu odgovara:

235 Promin', starče, tvoju volju,
ter primi svit, kim te molju,
da ne izgineš ti sa svimi
učenici sad tvojimi;
di li ne ćeš, na velici
240 pogibal' si s učenicima.

SISTO PAPA

Sisto opet cesaru odgovara:

Otac i sin i duh sveti,
ki u trojstvu jest kip treći,
on nam hoće pomoć dati,
i na muki s nami stati,
245 ki u trojstvu svetom stoje,
prijimlje jih, ki ga mole.

CESAR

Cesar Valerianu i ostalim govori:

Pokle vidu¹⁶, da utvrdi
misal starac ov prigrdi,
i kad riči mojih ploda
250 ni neviru našoj škoda,
u tempal ga povedite,
Martu brzo ter činite,
da tuj prida nj tamnjan stavi,
ter njegovu moć proslavi.
255 Gdi li sa svim on se odneti,
tere njemu ne posveti,
u tamnicu mramoritu
vrzte njega i družbu tu.

¹⁶ vidu - vidim

Jer to misto tvrdo prave
260 za držati ljudi od glave,
neka toga starca huda
opet imam ja prez truda.

VALERIAN

Ovde Valerian povede Sista u tempal i
dovedši ga govori Valerian Sistu u
templu:

Ako ć', da ti stvori milost
cesarova sada svitlost,
265 i ako ćeš z družbom sada
ne okusit smrtna jada;
posvet' Martu mogućemu,
inich bogov množtvu svemu,
i služiti htij srčeno
270 našim bogom svim općeno.

PAPA SISTO

Odgovara Sisto Valerianu i govori:

O smamnici puni bluda
ter mišljen'ja mnogo luda,
ki za pritnju, mnite, da prem
med odpustim, a žuč vazmem;
275 prignut silom ni razlogom
nećete me k vašim bogom,
ni da Isusa vržem zada,
štujem krive boge sada.
Da nesrićni vi prokleti,
280 obsinjeni, djavlom speti,
ki se vašim bogom lažnim
poklanjate tere praznim;
ke od driva ali gnile
za pinezi meštri čine
285 slipe, nime, tere gluhe,
jere su u njih duše suhe;

koji jesu psi priljuti,
ki kad laju, svak jih ćuti,
kojim oni prilikuju,
290 ki jih scine tere štuju.
Teško jao svim onima,
ki ufan'ja u njih ima.
Bog istini, ki je gori,
sam jest oni, ki sve stvori,
295 nebo, zemlju i dobitje¹⁷,
po njem prija na svit bitje.
Još njegovih ruka dilo
koji smira naše tilo,
u kom dušu vas lagahnu
300 za dobrotu svoju dahnu.
Ne viruje tko u nj poni,
dušu s tilom gubi oni.
Zato, sinci Isusovi,
po njem smo prišli na svit ovi,
305 vratite se Isukrstu,
njega viri tere krstu;
upustite zale duhe,
vaše idole slipe i gluhe;
ako cesar stavi ruku,
310 da vam poda za to muku,
ne prominte vaše volje,
da vas peče, vari i kolje,
jer u život vikuvičnji
prijat vas će otac vičnji.

VALERIAN

Ovdi Valerian vitezom govori:

315 Kako jedan kami živac¹⁸
tvrdo stoji ovi sidac,
ter ne samo da se lini
obrnuti k našoj viri,
da još išće obhiniti,
320 ter nas išće obratiti;
sa svom moću naše boge

¹⁷ **dobitje** - živina, stoka, životinje

¹⁸ **kami živac** - živi kamen

išće doli vrc pod noge;
zato triba, da se vrže
u tamnicu tere strže
325 sa svom družbom, ka ga slidi,
kako nam se zapovidi,
ter da ondi stoji dotle,
čim po nj cesar opet pošlje.

LOVRINAC

Ovdi povedu Sista u tamnicu, i tako
vodeći ga, ishodi sveti Lovrinac suproč
Sistu; videći ga, tugujući sveti Lovrinac
reče ove riči Sistu:

Ajme, oče moj pridragi,
330 u nauku svetom blagi,
kamo gredeš, za ime boga,
brez dragoga sinka tvoga?
O prisveti naš biskupe,
sve kršćanske vire stupe,
335 kamo stati pojt odredi
brez dijaka, koga redi?
Ti nikadar, oče sveti,
brez slug bogu ne posveti;
ojme, zač me sad ohodiš,
340 al me u kom zlu nahodiš?
Ako svetost tvoja dobra
za slugu me tvoga obra,
zač mi braniš s tobom iti,
tere s tobom krv proliti?
345 Da podložno nasliduje
gospodina, koga štuje,
nije meštra čast ni dika
pogrditi učenika.
Pomnji, oče moj primili,
350 tim Lovrinca ne uhili.
Abram ljubav bogu skaza,
kad mu sina on prikaza;
Petar, crikve pastir prvi,
za prolitje posla krvi,
355 tuj čast prija sriće ove,
da se pravi martir zove.
U tom ljubav skaži toje

otačastvo meni tvoje.
Umrit s tobom men' ne brani,
360 koga sobom Isus hrani,
neka u jedno misto i vrime
sin i otac muku prime.

PAPA SISTO

Ovdi Sisto odgovara Lovrincu:

Ja te, sinko, ne ostavljam,
zasve jer se na smrt spravljam;
365 da budući star, nejadi
kad je moje dobi svaki,
tebe kako hrabre glave,
kega krune vojske slave,
jer ćeš veće boje biti,
370 i čast veću hoć' imiti -
zato ne htij već plakati,
ni se volji zloj davati;
srce tvoje jur umiri,
tere kripko stoj u viri;
375 do tri dni ćeš sa mnom gori
s krunom pojti u rajskih dvori',
za biskupom i dijakon,
kako pravi t' hoće zakon;
ostavljam ti sve mē blago,
380 razdili ga, kako t' drago,
ko je crikve bilo dosla,
kim Isukrst po me posla;
ubozim ga razdil' sredno,
da raj primeš sto za jedno.
385 Dosti toga bud' cviljen'ja
cića moga razdiljen'ja.
Jer Ilija muž blaženi,
kad ga vaze kol ognjeni,
Elizeju tad kriposti
390 ne odnese tej svetosti.

KIRIKA

Ovde rekši Sisto mu da ključe od blaga, i
takoj Sista povedu u tamnicu, i š njim
ona dva djaka, a Lovrinac pojde u kuću
Kirike udovice, i njemu Kirika govori:

O Isusov slugo mili,
ti se na me sada smili,
ja sam Krika nevoljnica,
ter pričrna udovica.

395 Petnadeste lit sam stala
s mužem, komu bih se dala,
pak trideset i jedan po tom
udovica z družbom ovom.
Mene moćno tuge dave
400 cić bolesti moje glave,
ka mi daje trud osoja,
da ne mogu najt pokoja.
Zato boli me izbavi
za Isusa, koga slavi.

LOVRINAC

Lovrinac Kiriki odgovara:

405 Gdi virovat nisi lina
Isukrsta božja sina,
i ako ćeš smrt prijati,
ter u viri našoj stati,
sada hoće biti zdrava
410 tej bolesti tvoja glava.

KIRIKA

Kirika poklonivši prid Lovrinca, govori:

O Lovrinče, znaj zaisto,

ja viruju¹⁹ vele čisto
u Isusa božja sina,
u mojega gospodina.

LOVRINAC

Ovdi Lovrinac vazme vodu, i krsti
Kiriku govoreći:

415 Poni, u ime oca boga,
sina i duha još svetoga
ja te krstim i ponavljam,
još bolesti te ozdravljam.

KIRIKA

Budući Kirika krstjena tako, pogljedavši
zahvali bogu i Lovrincu govoreći:

Hvala t' budi, bože mili,
420 ki mi milost tvu podili,
ter me združi svetim duhom,
ter me umiri s Isukrstom,
dušu i tilo mē²⁰ ozdravi,
i u stado tve postavi.
425 Hvala tebi bud', Lovrinče,
ki me svetim krstom primče,
po kom mene bog ozdravi,
i u vičnji raj postavi.

LOVRINAC

Ozdravivši Kirika ustane se gori, a
Lovrinac vazme ubrus, i poda ga Kiriki, i
govori:

¹⁹ viruju - vjerujem

²⁰ mē - moje

Podah ubrus ov u ruke,
430 ako t' nije koje muke,
kim operu ovim noge
slugam božjim verne mnoge.
Tu zapovid nam ostavi
Isus, na smrt kad se spravi,
435 da se imamo mi ljubiti,
jedan drugom noge umiti.

LOVRINAC

Reče ove riči Lovrinac, poče ubrusom
istirati, i onim noge otirati, i njim noge
celivat, vazme blago, ter poda onim, kim
noge biše umil, i tako Lovrinac govori:

Cić ljubavi Isusove
lemozine primte ove,
ke mi Sisto priporuči,
440 ki od crikve drži ključiči.
A vi bogu slavu dajte,
ter u miru tuj ostajte,
jer od ovud imam pojti,
u kastio kanam dojti,
445 pohoditi tuj krstjane,
u naricah²¹ ki su strane.

LOVRINAC

Dili se od njih Lovrinac, i pojde, gdi
Justin stoji s ostalimi, i došavši reče
svim ove riči, (i) govori:

Mir Isusov s vami budi,
draga bratjo, tot i svudi;
i jošće mir gospodina
450 s vami bratjo bud' jedina,
Umiljenstvo mē vas moli,

²¹ naricah - nejasno značenje

da sedete svi tuj doli,
da vam noge ja umijem,
i srčeno iscelijem;
455 jere velju, bratjo moja,
svetost vaša, znam, dostoja
ništar manje vičnji na križ
spuniti će muke i svis.
U ljubavi toj angelskoj
460 primi sada brastvo ovoj.
Isukrsta vi molite,
često ispovid učinite,
dajuć uzdahe od srdašca,
poslušajte vazda starca.

LOVRINAC

Lovrinac obrativši se, vidi Kresencija
slipa, ter mu govori Lovrinac:

465 A ti, brate Kresentiju,
sliši ovu sententiju;
ako hoćeš virovati
svetost trojstva, i štovati
u božju se kripost ufaj,
470 da vidin'je tebi podaj.

KRESENTIJ

Ovdi Kresentij pokleknuvši, govori
Lovrinču:

Božji slugo pun svetosti,
ne htij glijedat mê tamnosti,
na me sveti krst postavi,
ter od očiju mene ozdravi.

LOVRINAC

Ovdi Lovrinac pokleknuvši čini molitvu
bogu i govori:

475 O Isuse vičnji bože,
koga kripost svaka može²²,
grihe naše sad ne glijedaj,
da tvoju nam milost podaj;
ter kakono ti vid poda
480 slipim, oko da proglijeda,
tako sada ti ovomu
otvor' oči sluzi tvomu,
da se ime tve proslavi,
a poganska vira rastavi.

KRESENTIJ

Zatim Lovrinac križ učinivši na očiju
Kresentija, otvori tudije oči Kresentiju, i
klekne Kresentij, bogu zahvaljuje, i
govori:

485 Hvala budi, slava i dika
Isukrstu va vik vika,
ki ne glijeda moje zlobe,
blude grišne mê hudobe,
da na me se hti smiliti,
490 ter mê oči prosvitliti.
Dim zaisto, da drugoga
izvan tebe nije boga.
Svikolici bozi ostali
doli jesu s neba pali,
495 ki se bozi ljuski scine,
ter nevoljne duše hine.
Da blaženi on, ki može
tebe poznat, vičnji bože;
jer u rajske s tobom dika
500 radovat se hoće vike.

²² koga kripost svaka može - čija moć
sve može

LOVRINAC

Opet Lovrinac govori svim onim okolo
stećim:

Draga bratjo skupa toga,
svaki od vas moli boga
za našega papu Sista,
sveta muža tere čista,
505 u tamnicu koga vrže
Decij cesar tere strže.
Zbogom sada svi ostajte,
moliti se ne pristajte.

LOVRINAC

Obrativši se Lovrinac na Justina,
Lovrinac njemu govori:

Sin vičnjega sveta boga
510 dal vam pokoj, mir svemoga,
o Justine redovniče,
poštovani ter misniče;
i ostalu družbu tvoju,
kako bratju svetu moju.
515 Zasve jer mē²³ grišno tilo
ni dostojno na toj dilo,
nitkor od vas ne zakrati,
da mu budem noge oprati
cić ljubavi Isusove
520 tere družbe svete ove.

JUSTIN

Justin Lovrincu odgovara:

O Lovrinče, u toj stvari
meni ti se vele mari,

²³ mē - moje

strpiti se meni vidi
u svem božje zapovidi,
525 i njegove sve nauke
preza svake zledi i muke
Za njegovu ljubav toje
ja ću umit noge tvoje
prija nego, brate mili
530 tva se milost od nas dili.

LOVRINAC

Lovrinac odgovara Justinu:

Stvoriti ću, o Justine,
ča ti hoćeš do istine;
nu mi noge sad poskiti,
da jih budem ja umiti.

LOVRINAC

Ovdi svim Lovrinac noge umije, pak
Justin umije njegove, pak Lovrinac izme
blaga, ter jim počne diliti, i dileć govori
Lovrinac:

535 Tebi, oče don Justine,
i svoj družbi bratje ine
priklonu se priporučam,
i mir božji odporučam.
S time primte, bratjo draga,
540 crkovnoga dila blaga,
koje Sisto dat vam ojde,
u tamnicu kada pojde;
koga mi je sada hrlo
pohoditi triba vrlo,
545 jer se boju²⁴, za mē trudi²⁵
da ga umori cesar hudi.

²⁴ boju - bojim

²⁵ za mē trudi - za moje nevolje

CESAR

Ovdi se Lovrinac odili od onde,
razdilivši blaga, i pojde; hodeći za tim,
cesar posla Valeriana, i govori:

Hrlo, sluga, vi pojdite,
ter mi Sista dovedite
i sa svima učenci,
550 koji su š njim u tamnici.
Jere hoću znat sa svima,
još li misal onu ima,
jeda li se je on svidio,
tere misal prominio,
555 da ne slide već ni tire
Isusove hude vire,
ku držimo mi u svemu
hudu, tašču ter himbenu.

CESAR

Valerian pojde slugami, i dovede Sista
prid cesara; i vidivši cesar Sista, govori
mu ovako:

Već te neću nagovarat,
560 ni se s tobom prigovarat,
da ti pustiš tvoju viru,
tere živeš sad u miru;
triba ti je stvarmi skazat
tvoj blud, a ne ričmi mazat.
565 Zato slišaj sad rič moju:
gdi god držiš misal tvoju,
sad se brzo spravi k smrti,
ter se veće tuj ne krsti.

SISTO

Ovdi govori Sisto cesaru:

Smrti ove kratka tuga
570 vesela je, da ne duga;
a vas čeka vičnja muka
i vašega s vami puka.

VALERIAN

Valerian govori cesaru, kažući Sista:

Toliko se oni scine,
da će živit dugo vrime;
575 povedte ga vi opeta
pred našega Marta sveta,
tere hince te proklete;
Marti kleknuv svi posvete.

CESAR

Cesar družbi zapovida i govori:

Da se ništar ne poreče,
580 Valerian ča knez reče,
povedte ga tamo jako,
tere činte svakojako,
da prikažu svoju krstu,
ter posvete boga Martu;
585 gdi ne dadu njemu slavu,
usić njim ću svim trim glavu.

SISTO

Ovde povede Valerian Sista i ona dva u tempal; kad jih dovede, Sisto obrati se na ove, ki ga su doveli, ter jim govori steći:

O priludi ter nebozi,
ovo li su vaši bozi?
slipi, nimi, tere glusi
590 kako jedni panji susi;
u ke ludi virujete,
tere moćno vi štujete.
Kako jedni psi vi mrete,
ter u vičnje muke grete;
595 pokle boga vi ne vite,
vičnji život svi gubite.

SISTO

Pokleknu Sisto, čini molitvu bogu, da tempal Martov razori, govoreći:

Kralj svemogi, ki je gori,
Isus, božji sin, te razori,
i u tebi sve idole,
600 djavla hižo, padj dole;
njegova te moć razčini,
ter nikogar već ne hini.

HUDOBA

Kako Sisto dospije ove riči, tempal Martov ima pasti doli, imaju hudobe on trat vrc oltar doli, i opet imaju poći u drugi tempal, i tako jedan od onih hudob govori:

Božjom moću starac ovi
iz naše nas kuće goni;

605 tuj stat oblast ni nam dana,
iskat hodmo indi stana.

ASTORIES

Rekši ove riči ona hudoba i tako sve ostale hudobe imaju pojti u drugi tempal; i popovi videći, ča se učini, Astories skoči se govoreći, kunući Sista i cesara:

Od svih bogov proklet budi,
zali starče tere hudi,
po zakletvi, ku učini,
610 da se tempal ov razčini;
Proklet budi Decij toje,
ki ne usiče glave tvoje,
prijā ner te dovedošē,
i ov tempal raspade se.

SISTO

Pokleknuvši Sisto, čini molitvu, bogu zahvaljujuć na razoren'ju templa, i govori Sisto:

615 Zahvaljuju vele dosti,
sladki Isuse, na milosti,
ki ov tempal vrže doli
cića sluge, ki te moli;
i utvrdi tvoje ime
620 prid narodom svim ovime,
ki ne biše došal vidit
svemogućstva tvoga ni slidit.

VALERIAN

Vidivši Valerian, ča se učini, poteče k
cesaru, da mu navisti, govoreći ove riči:

O prisvitli gospodine,
znaj, da naša vira gine,
625 Marte tempal sad zaisto
razori ga papa Sisto,
ne znam po kom ni kim dilom,
božjom, ali djavla silom.
Tvoja mudrost provij ovomu,
630 da ni škode puku tvomu.

CESAR

Ovo rekši, plesnu se cesar u ruke, i
govori slugam:

O vitezi vi hrabreni,
dovedte ga opet k meni
papu Sista nevirnika,
i š njim ona dva učenika,
635 ki naš tempal i s idoli
obališe kletvom doli,
ki s mnogimi vele trudi
uzidaše stari ljudi.

LOVRINAC

Vidivši Lovrinac, gdi vode papu Sista,
pojde suprotiva, i govori njemu:

O prisveti oče Sisto,
640 ne hodmo već u ovo misto,
da se tučem pun nemira
kako ovca prez pastira.
Sve sam blago razdililo,
kako mi si naredio.

CESAR

Tada dovedu Sista prid cesara, a cesar
Sistu govori:

645 O priludi hudi starče,
danaska ti sa svim marče,
pokli tolik grih nam stvori,
da zakletvom tempal sori;
prijati ćeš plaću za trud,
650 neće t' biti taj teg u prud.

PARTEMIJ

Partemij zapovidi, da se uhiti Lovrinac, i
stavi u tamnicu; Partemij slugam
govori:

Držite toga vi človika,
naše vire protivnika,
ter mu ruke na zad svežite,
u tamnicu pak potežite,
655 neka sjutra ja prez muke
cesaru ga dam u ruke.

KANČILIR

Ovde cesar poda sententiju, da fruštaju
Sista i ona dva, pak da njim se ima svim
trima glava usići, i kančilir ima proštiti
sententiju od strane cesara i govori:

Priuzmnožni Decij slave
cesar rimski sve države
s visokoga vića rukom,
660 i ostalim rimskim pukom
zazva ime boga jako,
od kih dobro izhodi svako,
Sista papu nevirnika,
kako hinca krstjanika,

665 ki smi naše boge kleti
i razorit tempal sveti;
odlučuje, da mu se ima
usić glava i tim dvima,
ki njegovu viru štiju,
670 a naš zakon grde i psuju.
Valeriane, stani gori,
cesarovu rič sad stvori.

VALERIAN

Ovde Valerian zove cocane²⁶ i govori:

Vi cocani sad ne stojte,
po učenike vaše pojte,
675 jer se ovi teg ne more
prez vas svršit nikakore,
da se oni hinci strate,
ter da svoje zledi plate.

SISTO

Tada povedu Sista i ona dva na misto, da
njim se ima glava usići svim; Sisto
kleknuvši govori:

Isukrste, bože pravi,
680 ča bi drago tvojoj slavi,
prikazuju²⁷ tebi milo
krv i sveto tvoje tilo;
sad samoga tebi sebe
prikazuju misto tebe.
685 Budi tebi, bože, zato
svetilišće toj prijato,
kako Abela pravdenoga
vele virna sluge tvoga;
priporučam dušu moju

²⁶ cocan - krvnik

²⁷ prikazuju - prikazujem

690 i ovčice, ke ohoju,
rač' jih dobru dat pastiru,
da jih vuci ne razdiru.

COCAN

Svršivši Sisto molitvu, tako mu ruke
svežu, pak mu ove riči cocan govori:

Prikloni dir glavu doli,
da ti podam smrtne boli,
695 kada voliš smrt prijati,
nego u našoj viri stati.
To vam i njim bude svime
ki Isusovo štiju ime.

ANGEL

Dospivši cocan govoren'je, ukaže se
angel, kripečí Sista i ona dva učenika, i
govori:

O pastiru božja stada,
700 stoj u viri kripko sada,
jer te Isus s krunom gori
na nebeskih čeka dvori',
i viteštvo tizih dviju,
ki zajedno krv proliju.
705 Zato smino smrt primite,
ter ufan'je dobro imi'te,
da za male muke uzdah
radovat ćete se vazda ubah.

FELICISIM I JUPITA

Ovdi imaju Sistu glavu usići, i kako mu
glavu usiku, obrativši se cocani imaju

svezati Felicisima i Jupita, i oni svezani
kleknuvši molitvu čine bogu, i govore u
jedno:

Hvala t' budi, bože mili,
710 ki nam milost tuj podili,
ki nas rači utišiti,
tvom kripostju pokripiti;
da prez muke ti velike
primi u tvoje rajske dike;
715 i ki jošće vrhu toga
angela nam posla tvoga,
koji slatko sad pokripi
ljubav tvoju i ukripi;
primi, bože, sada gori
720 naše duše, koje stvori
svemogujstva tvoga rukom,
i odkupi svetom mukom,
da te slave u vik vikov
z družbom svetih mučenikov.

PARTEMIJ

Kako ona dva dospiju molitvu, cocan
njim usiče glavu, i dili se od onle
Valerian, i dojde k cesaru, i Partemij
počne govoriti cesaru:

725 O cesare gospodine,
hoću da znaš do istine,
da sve blago sakriveno
ono, ko je sve crkveno,
drži jedan tamni hinac,
730 ki se od njih di Lovrinac.
Ja sam njega uhitio,
i u tamnicu postavio.
Ako želiš njega imati,
ja ti ga ću pripeljati;
735 jer ga držim u tminosti
na zapovid tve milosti.

CESAR

Ovdi cesar s veselim obrazom Partemiju
ove riči govori:

Mnogu radost moj kip steče,
cić te riči, ku mi reče,
Partemiju moj hrabreni,
740 tere verni u svem meni.
Ne stan' tote već ni sidi,
da brzo ga ti privedi;
ja ću vidit do istine
pri ner danas ov dan mine,
745 je li zakon naš uvridil
i zloćudno nenavidil.
I ti imaš dobro znati,
ako nećeš toj tajati,
je li vazda pogr'jeval
750 naše boge ali psoval.
Da pri na to ja ću stati,
da crkovno blago vrati.

CESAR

Dospije cesar govoren'je, paka pošlje
popom, da čine sakrificij, i cesar govori:

Verni slugo, brzo teci,
našim popom tere reci:
755 Vi popovi meu te mine²⁸,
da naš zakon ne pogine,
ne krsmajte veće nišće,
opravite svetilišće
Jupiteru našem bogu,
760 dajte njemu hvalu mnogu,
da on želje naše izpuni,
i dobitjem nas ukruni
od krstjanske vire hude,
da nje ime već ne bude.

²⁸ meu te mine - nejasno značenje

TENTINELUS SLUGA

Ovde jedan sluga, imenom Tentinelus,
pojde k popom, ter njim govori:

- 765 Svim od strane cesarove
zapovidam vam, popove,
da činite vi naredno
svetilišće bogu sredno,
ako nigdar izvrsnije
770 učiniste ni časnije;
jer cesaru sad na svemu
potribuje, puku svemu.

BONIFACIJ POP

Čim Tentinelus govori popom, cesar se
ima uputiti u tempal i poklekne, a popi
počnu hvalu davati bogom; a Bonifacij
govori:

- Svemogući bože Jove,
po kom dobro sve nam plove,
775 ti ne gledaj naše grihe,
da su mnoštva i uzdahe;
tvoju viru svud rasširi
a krstjansku svu potiri,
ka se jure svud uzdviže,
780 i k njim naši mnozi biže.

POPI

Ovdi popi svi odgovaraju:

Amen, amen, tako budi,
kako s' rekal, sve se zbudi.

ASTORIES

Opet drugi pop, imenom Astories, moli
se i govori:

- Ti si, Jove, rimskoj kruni
bil pomoćnik vazda puni.
785 I kakono svi na nebi
podložni su bozi tebi,
i cesaru rimskom tako
htil, da služi mnoštvo svako;
zato grad naš sa svim pukom
790 oslobodi tvojom rukom,
i cesara š njimi vladaj,
i od mora, mača i glada,
s Martom našim i Apolom,
ki sunčenim vlada kolom,
795 s Merkurijem i s Erkulom
i ostalih bogov silom.

SVI POPI

Ovdi popovi odgovaraju opet svi u
jedno:

Amen, amen, tako budi,
kako s' rekal, sve se zbudi!

CESAR

Dospivši sakrificij, cesar pojde na svoje
misto, i kako sede, Valerian s Partemijem
pojdu po Lovrinca, i dovedu ga prid ce-
sara, a cesar kada vidi Lovrinca, počme
mu govoriti:

- Nu, Lovrinče, rec' mi pravo,
800 ako ć' biti vazda zdravo:
gdi ono blago ti postavi,
ko ti papa Sisto ostavi?

CESAR

Ovdi cesar pomuči malo, pak opet govori:

Ti mi nišće ne odgovaraš,
ni se za to vele staraš?
805 Nudir rec' nam, već ne muči,
jer od njega držiš ključi.
Di l' ga nećeš nam kazati,
znaj, da se ćeš ti kajati.
Ti li trpiš muke u sebi,
810 ne dim veće ništa tebi.
Ako mi ga ne daš u ruke,
podnesti ćeš zato muke.

CESAR

Cesar govori Valerianu srdito:

Ujmi njega, Valeriane,
ter povedi tamo u strane,
815 tere čini, da ti pravi,
gdi crkveno blago stavi;
paka čini potom toga,
da zataji boga svoga,
ter da našim on posveti,
820 i poda njim tamnjan sveti.
Gdi li ništar ne htit bude,
pokari mu njega blude
britkom mukom tere tredom,
kad se ruga našim sudom;
825 ako l' misto nam ne pravi²⁹,
na muke ga smrtne stavi.

VALERIAN

Valerian uhiti Lovrinca, prida ga i povede, da ga stave u tamnicu, ter mu (Inpolitu) Valerian govori:

Namisniče, pun kriposti,
cesarove velikosti,
Inpolite poštovani,
830 u tamnicu ti ga hrani
s ostalimi nevirnici
i njegovu naslidnici;
ter ga hitro ti povedi,
jeda t' reče brez sve zledi,
835 gdi crkveno blago hrani,
ko cesaru dat ne kani,
jeda oni prime k sebi
cesar blago to po tebi;
vazda ć' biti u milosti
840 pri njegovoj toj svitlosti.

INPOLIT

Inpolit Valerianu umiljeno odgovara:

Valeriane, kneže veli,
ča godir mi rič tva veli,
dobrovoljno ja ću stvorit,
i tvoju milost verno dvorit;
845 bud cesaru da je drago,
ne šćedi se, moja snago.
Ja ću zato ispitati
vele hitro, neću spati,
gdi toj blago on zaklapa,
850 ko mu pusti Sisto papa.

²⁹ ne pravi - ne kaže

ANGEL

Inpolit vazme Lovrinca, ter ga čini stavit
u tamnicu, a onoga tja odvede; Valerian
se opet vrati, cesaru poklonivši se, i sede
uza nj, a zatim angel ustane, govoreći
puku i dajući blagoslov, da za jutra
imaju opet dojt, i angel govori:

Zahvaljam vam, o krstjane,
od vičnjega boga strane,
ki ste danas tot slišali,
bogoljubno tere stali,
855 kako svit se pogrjuje,
svemogući bog ter štuje;
kako za nj se krv proliva,
ter vikovnji raj dobiva;
ko li hlabren sveti Sisto
860 z družbom dobi sveto misto;
prijahoti smrt prijati,
ner Isusa zatajati.
Zato i vi podobrite,
tere grihe tvrdo sprite³⁰,
865 ako duša vaša želi
dostignuti raj veseli.
S blagoslovom božjim pojte,
tere s jutra opet dojte,
da vidite još rvan'je
870 od današnje ništar manje
od Lovrinca božje sluge
i njegove družbe druge,
kolike je trpil muke
za Isusa mnoge skuke³¹,
875 da vidite muke njega,
ne ljubite svita sega;
ljubav koja mnoge ljudi
u paklene muke osudi,
od kojih raj vas otvori
880 otac i sin, duh je gori.

Svrha od prvoga dneva.

³⁰ **sprite** - isperite

³¹ **skuke** - jauke

POČINJE PRIKAZAN'JE OD DRUGOG DNEVA.

ANGEL

Angel govori:

Molim svih vas, ki ste prišli,
ostavite bludne misli,
ter devoto skazan novu
poslušajte svu sad ovu
885 cić Lovrinca prisvetoga,
ki goruće ljubi boga,
i ostalih mnozih š njime,
ki slaviše božje ime,
ki za nj muke sve trpiše,
890 i napokon krv proliše;
kojih trude skaza i muku
svim podajuć vernim diku,
da ostaviv tašće blude,
trpit budu svake trude,
895 za imati raj nebeski,
i blagovat kruh angelski.
Zato s pomnjom slišć stojte,
ter se boga po tom bojte,
i njegove svete štujte,
900 ne kunte se, ni jih psujte,
da vas po njih molbi spasi,
i bog grihe vaše ugasi.

LUCIL SLIPI

Dospije angel, a Inpolit dovede Lovrinca
u tamnicu, a u tamnici najde Lucila, koji
biše slip, i govori Lucil Lovrincu:

Ko se čudo ovo stvori?
srce moje progovori
905 cić došastja ne znam koga,
ni imena sluge toga.
I mnim: ko si, ja te molju,
sam u sebi ja se bolju¹,
pravi mi se, ja te molju,
910 da te poznam, jer se bolju.

LOVRINAC

Lovrinac Lucilu odgovara:

Ali ne znaš, o Lucile?
Lovrinac sam do istine;
učan jesam boga štovat,
a idole tvrdo psovat;
915 zato sada ovdi dojdoh,
Isukrsta jere najdoh;
još ću i ja smrt prijati,
neg se njega odmitati.

¹ bolju - bolim

LUCIL

Lucil pokleknuvši prid Lovrinca govori:

Ne tič' me se ti Lovrinac,
920 jer sam velik ja zločinac;
ja dostojan nisam toga,
da se takneš skuta moga,
jere krstjen ja još nisam,
ni ti k meni prija prišal.
925 Da ako ćeš mene čuti,
prid tobom me čin' umriti.
Ovo oči izgubil sam,
čemu na sud vojen jesam?
Ja od plača i suz mojih
930 ne poznaju ljudi svojih.
Da ako si oni človik,
koga na svit čuti želih,
ukaži mi sinjal smiti,
po kom poznam, jesi li ti.

LOVRINAC

Lovrinac govori Lucilu:

935 Zato i ti, o Lucile,
viruj boga vele sile;
iz tamnice prošćen ćeš bit,
a krstom ćeš pritvoren bit.

LUCIL

Lucil odgovara Lovrincu:

Pomiluj me boga radi,
940 o Lovrinče, žakne mladi;
jer od boli i suz toje
izgubil sam oči moje.

LOVRINAC

Lovrinac opet govori Lucilu:

Ako hoćeš virovati
sa svim srcem i štovati
945 Isukrsta božja sina,
neba i zemlje gospodina;
jer da bi se htíl krstiti,
i s pogani ne vrtiti,
oči bi ti duše i tila
950 moć njegova prosvitlila,
jer istini bog svemogi
u milosti svaki mnogi.

LUCIL

Lucil govori Lovrincu:

Mê hotin'je vazda je bilo
Isukrsta slavít milo,
955 gospodinu istinomu,
a ne bogu već inomu,
i da pamet obsinjena,
po njem bude prosvitljena,
koji more mir sam dati,
960 i veselja napitati.
Za njegovu ljubav poni
moju volju jur ispuni,
krstom mene sad pritvori
tu mi milost sada stvori.

LOVRINAC

Lovrinac odgovara Lucilu:

965 Pokle tvoje odlučén'je
spravno jest jur na krsten'je,
tribuje ti odgovarat,
ča te budu ja uprašat.

Viruješ li ti u trojstvo,
970 u vikovnje sve božastvo
oca, sina, duha sveta,
jednem bitju svi stisnuta?

LUCIL

Lucil odgovara Lovrincu:

Ja prez sumnje sve viruju,
kako od tebe sada čuju.

LOVRINAC

Lovrinac opet ga pitajuć govori:

975 Viruješ li, da bi svučen
za nas Isus tere mučen,
da je umrl i pokopan,
i uzkrsnul živ treći dan?
na nebesa da uzide,
980 i ob desnu oca sede?
Viruješ li još za time,
kada svita konac prime,
da će priti onda sudit
slavom žive, mrtve budit,
985 kad se duša opet sveže
s tilom, i svit oganj žeže?

LUCIL

Lucil odgovara Lovrincu:

Sve viruju ja prez barže^{2*},

² **prez barže** - bez sumnje, bez dvojbe,
zaista, sasvim

ča mi svetost tvoja kaže.

LOVRINAC

Lovrinac pokleknuvši molitvu čini bogu
i govori:

O Isuse milostivi,
990 ti moljen'je moje primi,
ter ovomu tvomu sluzi,
ki slip stal je mnogo u tuzi,
za veliku tvoju milost
duši i tilu podaj svitlost,
995 i s tvojimi obranimi
u radosti njega primi.

LUCIL

Dospivši sveti Lovrinac molitvu, vazme
vodu, ter počne krstiti Lucila govoreći: u
ime oca, i sina i duha svetoga amen; i
kako Lucil bude krstjen, čini molitvu i
govori:

Blagoslovljen mimo ine,
Isukrste gospodine,
ki da svitlost bijum uši³
1000 po Lovrincu tvomu sluzi.
Gdi bih prija slip, uhiljen,
po tebi sam sad prosvitljen,
i u duši i u puti

³ **bijum uši** - nejasno mjesto; u rukopisi-
ma stoji bijamusi i bijumusi, a nastavak -si
može se čitati i kao -ši, -zi ili -ži (sve se to
piše na isti način); moguće je da bijum
dolazi od tal. bigio (taman), čakavski bijo
(dativ biju), a da m stoji greškom umjesto
v, pa bi se ovo mjesto moglo protumačiti
i kao biju v uzi (Akademijin rječnik)

prosvitljen sam, bože sveti.

1005 Vazda poni po sve vrime
bud' hvaljeno tvoje ime.

INPOLIT

Inpolit ustane se sam, i pojde k tamnici, i
došavši k Lovrincu govori:

Svitovat bih rad sad tebe,
o Lovrinče, kako sebe,
ne nijedne cić zle volje,
1010 nego samo za tvoje bolje,
da ono blago, koje imaš,
cesaru ga našem podaš.
Gdi toj stvoriš, imaj viru,
da ć' ti pušćen bit u miru.

LOVRINAC

Lovrinac odgovara iz tamnice Inpolitu:

1015 Sliši dobro, Inpolite,
razum imaj, nisi dite,
gdi je odluka sada toga,
virovati ako ć' boga,
i u njegova sina š njime,
1020 i svetoga duha ime,
blago ko ti očićuje⁴,
i raj vičnji obićeje⁵.

⁴ očićeje - očituje

⁵ obićeje - obećava

INPOLIT

Inpolit izpituje Lovrinca i govori:

Ako mojih ti se čuješ,
skaž' mi dilom, ča obituješ,
1025 stvoritelju prez zaželi⁶,
kako tvoje srce želi.

LOVRINAC

Lovrinac mu odgovara:

Pust' idole tvoje tamne,
i sve boge tvoje smamne,
ter poklekni toti doli,
1030 devoto se bogu moli,
za sve tvoje sagrišen'je,
prosi, da ti da prošćen'je.

INPOLIT

Inpolit klekne prid Lovrinca i govori:

Vidih družbu svetu mnogu,
radujem se sad u bogu;
1035 zato neka dam na znan'je
ovo sveto prikazan'je
onoj mojoj obitili,
jeda bi oni sa mnom htili
ovi zakon sad od tebe,
1040 krst prijati vrhu sebe,
neka gori mi stečemo
vičnju slavu, kad umremo.

⁶ zažel - želja

LOVRINAC

Lovrinac Inpolitu govori:

Inpolite, čin' ča t' drago,
skaži bogu u svem blago;
1045 ako ti lin sad ne budeš
vazeti ga kako čuješ,
za to doma hrlo slazi,
ter čeljadi tvojoj skaži,
pak za jedno pridi š njimi,
1050 ter krstjen'je ovo primi.

INPOLIT

Inpolit ustane se, i pojde doma, ter ženi i
ostalim govori:

Poljubljena obitili,
ženo, hćerce, sini mili,
u duši ste poginuli,
zato smo svi izginuli,
1055 krive boge virujućí,
a Isukrsta ne štujućí;
to Isusa božja sina,
svemogoga gospodina,
koji nebo, zemlju, gori
1060 ljudi, zviri, ptice stvori;
ki bi za nas na križ propet,
i na svit će priti opet,
da sa slavom pride i sudi,
ponavljajuć, dileć ljudi.
1065 Zato pojmo mi k Lovrinču,
ki je pri nas u tamnicu,
da od njega krst primemo,
i od grihov očistimo.

KONKORDIJA

Dospivši Inpolit govoren'je, žena,
imenom Konkordija, odgovara:

Hvale t' daju, Inpolite,
1070 i Isukrstu vikovite,
ki nam rači milost dati,
i krstjansku viru znati.
Ja sam vazda to želila,
da bih njega u viri bila⁷,
1075 jere u bludu životuju,
čim poganske boge štuju,
kojih duše u paklu gore,
i telesa u prah ore.
Zato ne htij već krsmati,
1080 pojmo sveti krst prijati
od Lovrinca, božje sluge,
a utečemo vičnje tuge.

INPOLIT

Kako dospije Konkordija govoren'je, tako
se imaju ustati, i pojti k Lovrinču, i
došavši svi kleknu, a Inpolit počne
govoriti:

Mir Isusa gospodina,
bratjo mila i družina,
1085 i sa svimi, ki viruju
Isukrsta tere štuju;
čuo⁸ moju obitio
k tebi jesam ja priveo;
o Lovrinče, stan' se gori,
1090 tere krstom nas pritvori,
da budemo i mi zvaní
verni sluge kako krstjani.

⁷ da bih njega u viri bila - da bih bila u
njegovoj vjeri

⁸ čuo - nejasno; vjerojatno greška

VALERIAN

Dospivši Inpolit govoren'je, Lovrinac
ustavši se svih krsti: Inpolita i obitil
njegovu; kako bude Inpolit krstjen, ženu
povede doma, a on se vrati k cesaru, a
Valerian Inpolitu govori:

Inpolite, hrlo pojdi,
ter Lovrinca doved' ovdi,
1095 da vidimo jur sa svima,
hoće l' blago dat, ko ima.

INPOLIT

Kako dospije Valerian, Inpolit gre na
tamnicu, i Lovrincu govori:

Od Decija i Valeriana
zapovid je meni dana,
da te odtle sad izvedu,
1100 tere hrlo k njem' privedu.
Zato veće toli zaran
od njih sada bit pokaran,
dobrovoljno htij k njim pojti,
Isukrsta ne htij ojti.

LOVRINAC

Sada Lovrinac Lucilu govori:

1105 O Lucile, ne stoj lino,
prid cesara hodmo smino,
jer se opravljja jur na nebi⁹
vičnja kruna meni i tebi.

⁹ na nebi - na nebu

CESAR

Dospivši Lovrinac, Inpolit izvede oba iz
tamnice, i povede jih prid cesara, i cesar
Lucilu govori, a Lovrinac stane na
bandu:

Zač tu viru, o Lucile,
1110 preza svake potra sile?
ko te žeže, ko te siče?
zato, hudi nevirniče,
prisižu se po moju krunu,
da ćeš prijat plaću punu
1115 za nevirnost, ku si bogom
učinio ne s razlogom.

LUCIL

Lucil odgovara cesaru:

Ne haju se prem ništare
tvoje pritnje, o cesare,
jer se umrit meni ne grusta
1120 za mojega Isukrsta,
po kojemu ja kriposti
ozdravil sam od sliposti.
Ako umoriš jur mê tilo,
poće u zemlju, kako je bilo;
1125 dušu ne mož' umoriti,
ni nijednu zled stvoriti.

KANČILIR

Cesar čuvši Lucila, čini da kančilir piše
sentencu, i pokle ju pisa, štije ju kančilir
govoreći:

Sliši sada veli i mali¹⁰,

¹⁰ veli i mali - plemeniti i prosti

Prikazan'je života s. Lovrinca mučenika

ter se svisti svaki zali:
i prisvitli cesar Decij
1130 odlučuje po sentencij',
da Lucila, odmetnika
vere svete, glavu usika
za ostalih posvišćen'je,
a na boga uzvišen'je;
1135 stani gori, Valeriane,
čin' mu podat smrtne rane.

LUCIL

Dospivši kančilir, cocan sveza Lucila, ter
ga povedu na misto, gdi mu ima glavu
usić, i došavši Lucil pokleknu i govori:

O Isuse gospodine,
poslušaj me za tvoje ime,
da ti kažu sve nevolje,
1140 ke su mene sad skončale.
Ja sam grišnik on Lucilo,
ki bih oči izgubio
u tamnici mnogo stećí,
za te, bože, ne pomnjećí;
1145 zač te nisam nikadar znal,
ni se od tebe ja spominjal;
da idolom ja se klanjah,
a za te se i ne hajah.
Ja trideset lit sâm sam stal
1150 u tamnici i pribival.
Uzrok, bože, tega ne znam,
neg hudobni Decij cesar.
U tamnici tako stećí,
tot Lovrinac gre po srećí;
1155 moje srce kad oćuti,
u radosti bih plovući,
upitah ga: ko li s'? ča li s'?
Lovrinac sam, reče, da viš.
Počeh njega tad moliti,
1160 da bi mi htio otvoriti
viru svetu, ka je od krsta
gospodina Isukrsta.
Njega biše tada milost
ukazati tvoju kripost;

1165 oči moje on otvori,
i krstom me on pritvori.
Po njem tebe, bože, poznah,
i sluga se ja tvoj nazvah.
Poveden sam na ub'jen'je,
1170 gospodine, tve smiljen'je!

COCAN

Cocan govori Lucilu, kad molitvu dospi:

Prigni se dol', nevirniče,
da t' se glava sad usiče.
Ne ufaj, da će tebe oteti
Isus oni tvoj prisveti,
1175 virovati koga mnjaše,
ostavivši boge naše.

VALERIAN

Rekši ove riči, ima Lucilu glavu usići, i
Valerian vrati se k cesaru, i ugledavši
Lovrinca, tad mu govori:

Osta doli jur tva radost,
jer izgubi tvoju mladost;
daj nam blago, ko zaisto
1180 ostavi ti papa Sisto.

LOVRINAC

Lovrinac odgovara Valerianu:

Ako mi ćeš rok podati,
tere tri dni počekati,

podati vam hoću blago,
ko je bogu vele drago.

VALERIAN

Valerian odgovara Lovrincu:

1185 Podati ću tri dni roka,
neka nimaš već uzroka,
ni saj kim te¹¹ izpričati,
da nam budeš blago dati.

VALERIAN

Lovrinac usta se, pojde uboge skupit,
kim razdilil biše blago, Kiriku i Justina;
meu to Valerian cesaru govori:

O cesare, svitla kruno!
1190 ter vesel'je naše puno,
ne budi mi za to prirok,
ja Lovrincu podah sad rok,
preza svake da on laže
do tri dni nam blago ukaže.
1195 Obećal je z dobre volje
nasititi vaše volje.¹²
Što ćemo ga, dim, poskati,
na toj riči hoće stati.
Gđi li nami štuje po tom,
1200 platiti će on životom.

CESAR

Cesar odgovara Valerianu:

To je meni vele drago,
isto da imam ja to blago.

LOVRINAC

Lovrinac skupi uboge; zajedno njim
govori:

Isukrst vas, bratjo, usliši,
i u život vičnji utiši,
1205 neka znate, bratjo draga,
cesar Decij pita m' blaga,
ko ubozim vam razdilih,
kad od Sista ključe primih,
i vi sa mnom k njemu pojte,
1210 ni se zato ništar bojte;
jer rok meni dali jesu,
da njim blago to prinesu;
poni sa mnom hote smino,
neće vam se zgodit ino.

CESAR

Lovrinac rekši ove riči, pojde prid njimi,
i doje prid cesara; kako cesar ugleda
Lovrinca, tad mu govori:

1215 Nu, Lovrinče, greš li na to,
da nam podaš srebro i zlato,
ko do tri dni prez sve muke,
obeća nam dat u ruke?
Daj ga vanka, to dim uprav,
1220 al na muke ti se odprav'.

¹¹ kim te - nejasno; možda treba ki ste

¹² nasititi vaše volje - ispuniti vašu volju

LOVRINAC

Lovrinac kažuć uboge cesaru govori:

Blago pravo jest u ovih
službenikov Isusovih,
ko vazeti grad¹³ ne more,
ni lupeži nikakore.

1225 Hote simo, božji ubozi,
da sveti mi božji mnozi;
ovo blago, koje držim,
ter nebesa njimi tržim.

VALERIAN

Valerian kako čujuć uboge govori:

1230 Blago lipo tere čisto
ukaza nam ti zaisto;
misto zlata tere srebra
učenike hineć sabra,
koje putem da bih stao,
ne bih slatko blagovao.
1235 Dovolje se nami ruga,
zato da ni daj stvar druga,
al se odvrzi vire vaše,
tere poštuj boge naše,
al se k mukam brzo spravi,
1240 a ufan'je sve ostavi.
Tja odrente vi tih hinac,
ke dovede sad Lovrinac.

LOVRINAC

Lovrinac svim odgovara:

O nesrićni nevoljnici,
zač ste djavlu podložnici,

¹³ grad - građani

1245 koji vas je zastlipio,
i u neviri ukripio,
nesrićnici komu svete,
a pravoga boga psujete;
ja se klanjat neću inomu,
1250 neg li bogu jedinomu,
ki od ništa svaka¹⁴ stvori,
i kraljuje vrh njih gori.
Njemu slava, hvala i dika,
i pošten'je po sva vika.

CESAR

Cesar pita Lovrinca govoreći:

1255 Koji bog taj to govori,
da on stvori tako gori?

LOVRINAC

Lovrinac cesaru odgovara:

Bog jest otac Isukrstov,
ričju stvori na svit ovoj
nebo, zemlju i človika,
1260 njega prava ista slika,
more, gore, jošće vode,
i ke po njih ribe hode,
nerazložni gadi i zviru
i pakleni dol' cembiri,
1265 gdino rajskih jesu stani,
ki su s nebes izagnani,
jer nevirni bogu biše,
hteć sidity bogâ više:
ovo je bog on istini,
1270 ki človikom nas učini,
na priliku, sve¹⁵ obličje

¹⁴ svaka - sve

¹⁵ sve - svoje

stvari dušu i priličje.
S mnogom pravdom i razlogom
raduju se vazda z bogom.

- 1275 Da vaši su svi himbeni,
bozi ki su, i taščeni
od kamika al od drva,
ne puščuju bitja prava.
1280 Kako ćete da se mogu
njim klanjati kako bogu,
zatajati stvoritelja,
svega svita odkupitelja?

CESAR

Cesar slugam govori:

- Uhitite, bratjo, onega
ter frustajte gola svega,
1285 paka k stupu vežte kruto,
tere izrante vele ljuto
biči, ki su svih stran puni
jitka gvozdja i karbuni.
1290 da mu svaka kost se smrvi,
i opere put u krvi,
pokle smino on se ufati
naše boge ter psova ti,
i drži se veći svetac
prinevirni taj prokletac.

COCAN

Cocani ujamši Lovrinca, svuku ga gola,
pak privežu k stupu i cocan govori:

- 1295 Boge naše nemoj psovati,
koje triba mnogo štovati.

LOVRINAC

Kako cocani dospiju govorit, počmu
frustati Lovrinca, dokle cesar zapovidi, a
Lovrinac boga moli govoreći:

- Hvala t' budi, vičnji bože,
ki me kripi ter pomože,
da ja budem meu obrane
1300 u nebeske priti strane;
a ti kralju prikumani¹⁶
u zle muke skončat smamni,
u paklene, dim, propasti
s tvojim pukom hrlo ć' pasti.

CESAR

Cesar cocanom govori:

- 1305 Nemojte ga već frustati,
ni mu trude odpuščati,
da prineste ovdi brže,
u muku žestoku da se vrže.

CESAR

Kako cesar reče, cocani odrišu¹⁷
Lovrinca, pak cesar mu govori:

- Ako sada našim bogom
1310 ne posvetiš s častju mnogom,
mukom svakom za to dilo
cičati će tvoje tilo.

¹⁶ prikumani - nejasno značenje

¹⁷ odrišu - po rukopisu, može se čitati i odrižu

LOVRINAC

Lovrinac cesaru odgovara:

O nesrićni, smamni ljudi,
tere grišni od svih bludi,
1315 blagovati ja željuju
te jizbine, ke ja vijuju,
jer će biti kruna moja,
i vikovnja muka tvoja.

CESAR

Cesar odgovara Lovrincu:

Pokli te su krune vaše
1320 ter želin'je mnoge spase,
di su ostali mnogi zali,
ki su u viri s tobom stali,
da njim hrane ove damo
i sve piće napitamo?

LOVRINAC

Lovrinac cesaru odgovara:

1325 Zač njim pitaš ti imena?
u stanih su jur blažena;
zato ludo tve mišljen'je
jest, i tašće tve činjen'je.
Nis' dostojan, ti prokleti,
1330 vidit obraz njihov sveti.

CESAR

Cesar cocanom govori:

Verugami njega hrlo
svežte kako psa za grlo,
ter ga odpravte od mene sada
u on tempal sada ureda;
1335 pak mi njega prizentajte,
u on tempal, neka znate.
Jer, dim, hoću ja kušati,
hoće li me poslušati
sa usvimi naslidnici,
1340 naše vire protivnici.

CESAR

Cesar Lovrincu govori:

Sve krstjane vića toga,
ki Isusa slave boga,
odlučil sam posvetiti,
i grad od njih očistiti.
1345 Da na tebi ću ja početi,
momu bogu posvetiti;
ter ne ufaj u ovo blago,
koje ti je vele drago.

LOVRINAC

Lovrinac odgovara cesaru:

Mê ufan'je jest zaisto
1350 u nebesko blago čisto,
a tve pritnje toko scinju,
kako jednu maglu sviju.

DECIJ CESAR

Decij cocanom zapovida i govori:

Opeta ga gola svucte,
ter mu kosti sve iztucte
1355 palicama gvozdenimi,
da mu puca put pod njimi.
Ja, dim, hoću kušat malo,
je l' mu srce oteškalo,
kako l' stati na toj mucu
1360 kripko od svud on odluči.

COCAN

Opet svuku Lovrinca i vežu ga, i bijući
ga jedan cocan govori:

Nut cesara ti ne karaj,
da mudro mu odgovaraj.

LOVRINAC

Mučan Lovrinac cesaru govori:

Sad mož' vidit prezمامeni,
ča sve muke mogu meni;
1365 ja sad boga, koga štuju,
prez pristanka nasliduju.

CESAR

Cesar Valerianu govori:

On se nami poruguje,
tere sramno mnogo psuje.

Vidite li, ko je škodan
1370 u svem malo ter slobodan?
Plasti moćno ražežene
prineste mi tuj gvozdene,
neka mu se okol njega
nastinuta steple svega,
1375 da možjani sve mu izžegu,
i bolest mu srcu stegnu.

COCAN

Cocan steplivši plaste, klade mu okol
glave, ter Lovrinu govori:

Prostinula t' je malo glava,
ter ti nije sasvim zdrava,
hoćemo t' ju potepliti,
1380 ter će t' opet zdrava biti;
razumno ćeš govoriti,
boge naše ter dvoriti.

LOVRINAC

Kladući okol glave platice, Lovrinac
bogu govori:

O Isuse, bože mili,
na slugu se tvoga smili,
1385 daj mi jakost, bože pravu,
i u mukah pamet zdravu.
Palicama ja sam izb'jen,
a sad ognjem ovim mučen;
od tebe se ne odvrgho,
1390 da, spovidam, vazda i brgho.

CESAR

Cesar Lovrincu govori:

Dobro znaju tvoje ćudi,
vileniče zali i hudi,
pokol nas ti sad nadbiješ,
ter mukami kruto sviješ;
1395 toke ću ti muke dati,
da ćeš dušu ti pušćati.

LOVRINAC

Lovrinac odgovara:

U ime boga ti prim' muke,
ja ne maru tej tve ruke;
čini tilu ko zlo moreš,
1400 dušu ubit li ne moreš.

CESAR

Cesar govori, da oprave kolce olovne:

Olovnimi kolci sada
sve njegove skršte uda,
da u njemu viku vika
nijednoga ni človika!

LOVRINAC

Cocani vazmu poluge, ter biju Lovrinca;
a on izbijen zahvaljuje bogu i govori:

1405 Kako umim, mogu i znaju,
tebi, Isuse, hvalu daju;

ti me vazda, mili bože,
u nevolji moj pomože;
a sad veće tvoja milost

1410 ustrpjen'ju daj mi kripost,
po put taki¹⁸ da mâ mladost
neizrečenu ima radost.

LOVRINAC

Lovrinac opet bogu govori:

Zato ako je drago tebi,
primi dušu moju k sebi,
1415 odpustivši meni grihe,
tere zlobe mê zalihe,
ter svetimi jur tvojimi
u raj vičnji radost primi.

ANGEL

Zatim angel izajde kripečí Lovrinca, i
govori:

Pokripi se, o Lovrinče,
1420 oca boga dragi sinče,
ki ti slan'je¹⁹ tako reče,
da ćeš trpit muke veće,
neka paka imat budeš
veću krunu, dar dobudeš.
1425 Još ti Isus tako pravi,
da te nigdar ne ostavi;
za ime boga boje biješ;
tere tvoju krv proliješ.

¹⁸ po put taki - zbog takvog puta

¹⁹ slan'je - možda bi trebalo stan'je

Prikazan'je života s. Lovrinca mučenika

CESAR

Cesar srdito svim govori okolo:

O obrani, poštovani,
1430 ter okolo svi obrani,
slišali ste pokripjen'je
ter pitomo još toljen'je,
koja dali jesu ovomu
zaklinjan'ja služi svomu.
1435 Vidite li, gdi tokoje
viru našu pogrjuje?
Ni moljen'jem ni mukami,
kako jedan živac kami²⁰,
ne moremo njega svrnut,
1440 ni na viru našu obrnut.
Zato opet svakojako
hoću da je frustan²¹ jako
gvozdenimi skorpiuni,
da mu budu veći trudi.

LOVRINAC

Cocani imaju biti i frustati Lovrinca, a
on onako frustan boga moli i govori:

1445 Blagostovjen, bože mili,
budi u svakom tvojem dili;
tvoja svita²² sada milost
daje meni taku kripost,
da za muke sve ne maru
1450 po tvojemu, bože, daru.
Paka ti ću sada radost,
duša moja skazat slatkost.
Zato sluga sad za ta dar
tvoj sam veće nego nigdar.

²⁰ **živac kami** - živi kamen

²¹ **frustan** - prema rukopisu, može se čitati i fruštan

²² **svita** - možda treba čitati sveta

ANGEL

Budući Lovrinac dospil, angel rane
spuga i govori:

1455 O Isusov prijatelju,
ter hrabreni rvitelju,
velika te plaća gori
na nebeskih čeka dvori'
za nevolju tere muke
1460 ke t' poganske daju ruke.
Dobrovoljno jer jih primaš,
zato boli od njih nimaš;
jer bog vičnji kad to vidi,
meni tada zapovidi,
1465 da na mucu s tobom stoju,
tere spugam svu krv tvoju,
neka nimaš bol ni muku
od tih biči, kim' te tuku.
Kako s' počal, tako svrši,
1470 straha jakost tere smrsi;
jer se onemu časti hrane,
ki do konca ne sostane.

ROMAN

Angel pojde tja, zatim Roman
pokleknuvši prid Lovrinca govori:

Viđu mladića vele lipa,
svitla, kano sunce, kipa,
1475 koji milo sa sve strane
pečom spuga tvoje rane,
pak načinja, da t' tve tilo
nigdar ne bi rane bilo.
Zato tebe molju drago,
1480 daj mi krsta sveto blago,
da po tebi budem sada
meu krstjanska obran stada.

LOVRINAC

Zahvaljuje bogu Lovrinac, i govori
Romanu:

Hvaljen budi Isus blagi,
o Romane brate dragi,
1485 ki ti hoti milost dati,
i meu sve svete zvati,
pokli misal tva se skruši,
ter krstjanin bit odluči,
slidit boga u sve stvari,
1490 a za druge i ne mari.
Ako vrime kada imih,
ter se izbavih ja muk ovih,
tu ću t' želju ja odneti,
i mom rukom dat krst sveti.

CESAR

Cesar Valerianu govori:

1495 Ne vidiš li, Valeriane,
da zlo gredu naše strane?
dobiti²³ smo mi karan'jem,
tere djavla zaklinjan'jem.

CESAR

Cesar pošlje Valeriana; tako dojde
Roman, i cesar mu govori:

O Romane moj obrani,
1500 i tvoja se pamet smami,
da naš zakon ti ohodiš,
tere za tim hincem hodiš!
Ke²⁴ smamnosti, ke nezdravi!

²³ **dobiti** - dobiveni, pobijedeni

²⁴ **ke** - koje

Pravu pamet svud zatravi,
1505 da ćeš ovega zatajati,
a Isusa virovati.

ROMAN

Roman cesaru odgovara:

Vidil jesam do istine,
o cesare gospodine,
da je Isus bog istini,
1510 svemogući ter jedini;
koga štuju svi krstjani.
Ne govoru t' ovo mani;
angela sam ja njegova
vidil, jest rič prava ova,
1515 gdi Lovrinca pokripljuje,
ter mu rane zaličuje.
Da mnogo se vi varate,
ki se bogom tim klanjate,
ki su krivi, tašći i hudi;
1520 cić njih ginu mnogi ljudi.
Ki sve vlada, sve, božanstvo
jest, kim²⁵ služe virnih mnoštvo.

CESAR

Cesar zapovida Romana stavit u
tamnicu; Valerian ga povede; kako se
vrati, cesar mu zapovida, da odriši
Lovrinca, i govori:

Valeriane, ustan' gori,
tere učini, ča t' govori:
1525 nevirnike tamo stavi,
ki protive mojoj slavi;
od stupa ga odvežite
sada, ter ga povedite

²⁵ **kim** - možda pogreška umjesto kom

Prikazan'je života s. Lovrinca mučenika

1530 k Ipolitu, da ga bljude,
dokli meni drago bude.

ROMAN

Kako ga povedu k Ipolitu, on čas Ipolit
stavi Lovrinca u tamnicu; kako ga vidi
Roman, vazme rominzu, ter dojde prid
Lovrinca; pokleknvši govori:

Slugo božji pun svetosti,
evo vode primih dosti,
krsti mene, ja te molju,
ter ispuni moju volju,
1535 da se speru moji grisi,
i živeći me primi si.

LOVRINAC

Lovrinac vazme vodu, ter ga krsti:

U ime trojstva budi kršćen,
i od grihov svih očišćen.

ROMAN

Kako bi Roman kršćen, govori:

1540 Blagoslivljam tebe i hvalju,
o nebeski vičnji kralju,
ki mi milost mnogu stvori,
i duši mi oči otvori,
da angela tvoga vidih,
i krst sveti na se primih,
1545 prez kojega, vičnji bože,
nitkor spasen bit ne može.

Hvala t' budi, bože mili,
ki me ize iz pogibili,
i ostalih ovih stada
1550 po kršćen'ju prija sada.
Jer si, bože, ti naš pastir,
stada svoga pokoj i mir.

CESAR

Cesar Valeriana šalje po Romana, i
govori:

Privedite simo toga
zatravnika nevirnoga,
1555 kim obrnu sad vrag hitar,
kako jednim listom vitar.

CESAR

Valerian pojde po Romana, i dovede ga
prid cesara, i cesar mu govori:

Prinevoljni nesrićniče,
svoje vire odmetniče,
zač zataja naše boge
1560 neumrle ter svemoge,
ter, smamnjače, ne znaš koga
ti viruješ sada boga?

ROMAN

Roman cesaru odgovara:

Ti si mamen tere nebog
od vrh glave do pet od nog,
1565 ki idole štuješ gluhe,

i nečiste, zale duhe;
ja se klanjam božju sinu
Isukrstu gospodinu,
ki na križu hti umriti,
1570 tere svoj puk odkupiti
od paklene vičnje muke,
iz djavalske ize ruke.

CESAR

Cesar Romanu opet govori srdito:

Platiti će tvoje tilo,
pse nevirni, za toj dilo!

CESAR

Cesar Valerianu srdito govori:

1575 Valeriane, stani gori,
jer se vira naša ori,
poj š njim brže, da usiku
glavu tomu nevirniku,
da se ostali š njim usviste,
1580 koji vire nisu čiste.
Nevirnika potom toga
privedte mi vi onoga,
ki je uzrok toke trude,
tere mnogih ljudih blude;
1585 jer ga hoću opet mučit,
i k mojoj ga viri slučit.

ROMAN

Kako dospije cesar, cocani svežu Romana
i povedu ga, da mu glavu usiku, i kako

dojde na misto, pokleknuvši molitvu čini
bogu, i govori:

Od svih bogov bože jaki,
koga dobri žudi svaki,
i angela još vrh toga
1590 ki pokaza meni tvoga,
ne htij gledat mê sgrišen'je,
starih život, njih življen'je,
da po mnoštvu tve milosti
u nebeske prim' svitlosti
1595 moj duh, koji stvori žudno,
i za kojih²⁶ umri trudno,
neka s tobom po sve vike
veselim se u rajske dike.

VALERIAN

Dospivši molitvu Roman, cocan usiče
glavu Romanu; Valerian se vrati k
cesaru; meu to Valerian Ipolitu govori:

Ipolite, hrlo teci,
1600 zapovida t' cesar Decij,
da Lovrinca prida nj sada
dovest imam ureda sada.

LOVRINAC

Kako Ipolitu to reče, Ipolit pojde po
Lovrinca zlom voljom k tamnici, i
došavši Ipolit, otvori tamnicu, i sede prid
vrata plačućí, govori Lovrinac:

Ipolite, brate mili,
veseli se, a ne cvili,
1605 jere vičnju jure radost

²⁶ kojih - možda pogreška umjesto koji

gre uživat moja mladost
u nebeske stane gori,
gdi su angelski sveti zbori;
na ku i ti jesi obran,

1610 pokle s' krstom svetim opran;
da²⁷ krstjanin ne hti skriti,
kad te zovnu, tad ćeš priti.

CESAR

Dospivši Lovrinac usta se, pojde k
cesaru zajedno s Impolitom, i kako dojd
prid cesara, pozna cesar, da se je Impolit
krstil, i govori:

Hod' sad glijedaj, Valeriane,
gdi se vira naša smane,
1615 u kom imah ufan'ja veća,
taj mi sad obrati pleća,
ko sad vidih vele čudno,
gdi Impolit ide bludno,
odili se vire naše,
1620 Lovrinca se drže paše.
Zato njega htij vezati,
a po obitil htij poslati,
tere izvij²⁸ onih tako,
vazeli su viru kako
1625 po Lovrincu odmetniku,
krune moje protivniku;
kako viđu, ako bude,
ti uhiti sve te hude.
Zato ustan' ter ne sidi,
1630 ter njih hiži jure idi.

²⁷ da - možda bi trebalo da s'

²⁸ izvij - može se čitati i izvid

IMPOLIT

Impolit govori cesaru:

Čini sada, ča ti drago,
ja ne pustih moje blago,
Isukrsta prislavnoga,
gospodina svemogoga;
1635 svaku muku, ku ti hoćeš
tilu momu da doneseš,
podnit ju je put ma spravna
za mojega boga slavna.

VALERIAN

Cocani uHITE Impolita, ter ga svežu i
povedu u tamnicu, a Valerian ustavši se
pojde k obitili Impolitovi, kim Valerian
reče:

Konkordija, stani gori,
1640 ter mi brzo odgovori
brez nijedne toti laže,
je l' istina, ča se kaže,
da se obrnu za Lovrincom
sa svom tvojom jošće dicom;
1645 ter da po njem krst prijaste,
rimsku viru zatajaste,
sasvim vrgli naše boge,
Jovu i Martu, dol' pod noge.
Istinu mi sada pravi,
1650 al se k mukam s dicom spravi.

VALERIAN

Konkordija ne odgovori nišće; opet
Valerian govori slugam:

A vi, sluge, sad pojdite,
Konkordiju uhitite

s obitil'ju sa svom sada,
ter njim ruke vežite zada;
1655 za mnom sada svih peljajte;
odpravte se, ne krsmajte.

VALERIAN

Sluge uhite Konkordiju i ostalih š njom,
a toj ćere i sinove, ter jih na zad vežu,
pak za Valerianom povedu; kako malo
pojdu, slugam Valerian govori:

Stavte sad nju u tamnicu,
i ostalu sad nje dicu,
dokle pojdu do cesara,
1660 da jih od zledi on pokara.

VALERIAN

Sluge povedu jih u tamnicu; meu to
Valerian pojde k cesaru, ter mu govori,
pak cocani gredu gori:

O cesare, svitli suče,
ki nevirne s pravdom stuče,
Sista papu, š njim ostale
njega dike vele i male.
1665 A sad da znaš, gospodine,
ja uhitih do istine
Konkordiju mladih lita,
a toj ženu Impolita,
obitili njeje sada
1670 činih jim ruke vezat zada,
i nju stavit u tamnicu
i ostalu njeje dicu.
Jer Lovrinac svih njih krsti,
oni hinac pinečisti.
1675 Svi se za njim povedoše,
boge naše odvrgoše.

Sad te molim, da vidimo,
ča mi od njih učinimo.

CESAR

Cesar srdito Valerianu govori:

Valeriane, stani gori,
1680 zač me tuga s jadom mori,
videć sada, oni hudi
ki odmami mnoge ljudi.
Konkordiju sa svom dicom
čin' zadavit nad²⁹ tamnicom
1685 neka puku skazan bude,
da nitkore već ne blude;
pak za time Impolita,
kako luda i mahnita,
ki se odvrže vire naše,
1690 svi razumni ku štovaše,
glavu ondi čin' mu usići,
ter ju onde prid pse vrići.

KONKORDIJA

Valerian povede cocane, ter izvedu
Konkordiju, i svezavši ju, Konkordija
budući na msto dovedena, pokleknu,
čini molitvu govoreći:

O Isuse, sinu boga,
milosrdja tva su mnoga;
1695 raj lupežu ti svitli da,
jer te boga on spovida,
ne glijedavši sagrišen'je
ni njegovo zlo življen'je.
Zato molim tvoju svitlost,

²⁹ nad - u jednom od sačuvanih rukopisa
nad je prekriženo i drugom rukom nado-
pisano prid

- 1700 podaj meni pravu milost,
da mâ duša kad put ojde³⁰,
u radosti vičnje pojde,
gdi su svete mučenice,
dive tere udovice.
- 1705 Smrt radosno za te primam,
sve ufan'je u kom imam;
radost moja, slava i dika
biti hoće u vik vika.

DITIĆI LUVELA I TERSONA

Kako dospi Konkordija, cocan ju ima
zadaviti, zatim nje dva ditića Luvela i
Tersona, koja dva imaju pokleknuti na
kolina, govoreći:

- Uzdajemo hvalu tebi,
1710 vičnji bože, ki s' na nebi,
ki nas rači k sebi zvati,
i od grihov nas oprati
po Lovrincu tvomu sluzi,
ki cić tebe stoji u tuzi;
- 1715 jer si ti bog svemogući,
pokripitelj svih izući;
velika su tva smiljen'ja
prez našega zaslužen'ja.
Blujahomo³¹ kako bravi,
- 1720 ne znajuć te, bože pravi;
a sada te do istine
znamo, vičnji gospodine,
da jesi ti svih stvoritelj,
i milostni naš spasitelj,
- 1725 ki ne želiš smrt grišnika,
neg da išće rani lika.
Zato budi vazda hvaljen
po sve vike vikom amen.

³⁰ kad put ojde - kad napusti tijelo

³¹ blujahomo - bluđasmo, lutasmo

DIVICE ANIJA I TALANTA

Dospivši ova dva, i njih imaju zadaviti;
zatim izvedu one dvi divice Aniju i
Talantu, a one pokleknu, ter čine
molitvu bogu, govoreći:

- Isukrsta kega prave
1730 vikuvičnja kralja slave,³²
primi rabe tvoje k sebi,
koje priti žele k tebi,
gdi prisvetih divic tanci
u radosti vadne³³ * danci,
- 1735 svetim trojstvom pisni spijuć,
grohotom se vazda smijuć;
ne htij glijedat, da onada
ne bihomo tvoga stada.
Jer nikadar časno vrime
- 1740 nije svrhi kasno brime,
dokle duša u nas diha,
pokorit se prudi od griha.
Zato primi dušu našu,
ku za viru puščam vašu.

IMPOLIT

Dospivši one dvi, imaju jih cocani
zadaviti, tere jih imaju tja odniti; zatim
imaju Impolitu glavu usići, a Impolit
pokleknu(v)ši molitvu bogu čini,
govoreći:

- 1745 O Isuse, ki svim vladaš,
i ki virne tve pomagaš,
koji krstom mir darivaš,
i po njemu k sebi primaš,
koji hlepe vratiti se

³² kega prave vikuvičnja kralja slave -
za kojega kažu da je vječni kralj slave

³³ vadne - nejasno; možda u dne, u sve
dne, uvijek; u radosti vadne danci - u ra-
dosti uvijek dani (jesu)

1750 s bluda, tebi pridati se.
Vidim ženu i dvi ćerci,
ke mi zgubi cesar Decij,
i još, ajmeh! dvoje ditić;
i meni će glavu usić;
1755 to jer tebe spovidismo,
a njih boge ne slidismo,
krstjani smo po Lovrincu,
ki je sada u tamnicu;
po kom tebe svi poznasmo,
1760 i tebi se svi pridasmu.
Zato, Isuse bože mili,
na naše se duše smili,
od strane te molimo svih,
nu pomiluj dušu i njih.

CESAR

I tudje glavu usiku Impolitu, i vrati se
Valerian k cesaru, a cesar zapovidi
cocanom, govoreći:

1765 Prinesite u tej mine³⁴
od muk ovde sve načine.

CESAR

Postavši cesar Lovrincu govori:

Pristup' simo, ti prezarni,
prid pristolje se naše svrni,
postav' doli tvu neviru,
1770 ter nam spovij sad u miru,
koga puka, kih li ljudi,
gdi t' baščina tva se sudi;

još nam reci prez zavodi³⁵,
u kom gradu ti se rodi.

LOVRINAC

Lovrinac cesaru odgovara:

1775 Znam, u stranah ja od Španje
najpri vidih zrake danje,
pak u slavno rimsko misto
uzhranjen sam bil zaisto;
tot naučen s pomnjom mnogom,
1780 od maljahna stisnut z bogom,
Isusa sam vazda slidil,
a vaš zakon nenavidil.

CESAR

Cesar odgovara Lovrincu:

Tvoga srca misli grde,
pokle viđu, da su tvrde,
1785 obitam ti po sve boge
i kriposti njih svemoge:
ili t' hotit ili t' ne htit,
danaska ćeš njim posvetit.
Ča t' govoru, dobro sliši,
1790 ter tvu misal tja uliši;
gdi li srce ti zatvoriš,
tere toga ti ne stvoriš,
svu noć hoćeš biti mučen,
i kakono slama tučen.

³⁴ mine - nejasno značenje

³⁵ prez zavodi - bez zavodenja, bez himbe, bez obmanjivanja

LOVRINAC

Lovrinac odgovara cesaru:

1795 Većma nima, znaj, tminosti;
ona znaju u svitlosti.

CESAR

Cesar cocanom zapovidi, govoreći:

Pokle volju svoju slidi,
tere u njoj kripost sidi,
mučite ga noćas svu noć,
1800 neka kuša od muk svu moć,
pak mu stin'jem stucte usti,
ako viru tu ne pusti.

COCAN

Cocani uHITE Lovrinca, ter ga svuku;
privezavši biči frustaju; zatim jedan
cocan uzme kami, ter udre Lovrinca u
zube, ovako govoreći:

Ova usta boge psuju,
i cesara malo štuju.

TENTINELUS

Kako dospije cocan odriše ga, ter ga obu-
ku, kako biše Lovrinac obučen; on čas
ima pojti jedan sluga, imenom Tentine-
lus, popom, da oprave sakrificij, govo-
reći:

1805 Pridoh sada ja prida te,
cesar di se, dragi brate:
sakrificij stavi pored
jere gredem k tebi ured
sa Lovrincem nikim djakom,
1810 ki se drži sad junakom,
ter podvraća našim pukom,
kako ljudi mrtvim vukom,
obraćajuć za propetim
Isukrstom nikim svetim.
1815 Tad obrati duše mnoge,
boge naše da pod noge.
Zato k tebi sada grede
ter Lovrinca sobom vede³⁶,
da se bogom tuj pokloni,
1820 ali njega zlo umori.

LOVRINAC

Dospivši Tentinelus govoren'je, cesar i
Lovrinac s ostalom družbom idu u tem-
pal, i kako dojdju, Lovrinac klekne, ter
bogu zahvaljuje, govoreći:

Gospodine, hvala t' budi,
ki me kripostju ovom trudi,
molim, bože, tve kriposti,
neharnikom ovim prosti,
1825 ki mi daju gorku muku,
ter kamen'jem usta tuku,
čin', da ovi idoli zali
strašnim triskom doli uvali.

BESTIJA

On čas kako Lovrinac dospri molitvu, on
čas ima se tempal idolov rasčinjati;

³⁶ vede - vjerojatno zbog rime umjesto vode

Prikazan'je života s. Lovrinca mučenika

videći cesar, ima se začuditi, ter pri-
strašen stati, a vrazi imaju on čas oltar
sotosopra vrći, i jedan od djaval ima
govoriti:

1830 Toga mladića sveta vira
iz kuće nas naše tira;
o jakosti privelika,
zato živeš u vik vika.
O uzmožni spasitelju,
a prokleti truditelju,
1835 o oblasti duš pravednih
umišćen'je sad i vavik.

CESAR

Ovde cesar Valerianu govori:

Jes' vidio srce ovoga,
gdi našega razbi boga?
Vratimo se u polaču,
1840 jer od sržbe vas odskaču;
a vi, ki ste tuj ostali,
meštri tere oficijali,
privedite toga hinca
prid pristolje mê Lovrinca,
1845 jer odlučih smrt mu dati,
ku najžešću mogu znati.

BONIFACIJ

Kako se dili Lovrinac i cesar, Bonifacij
govori ove riči:

Prokunate Jove i Marte,
i njih sile u prah star'te.
Zaklinjam te, djavle zali,
1850 koji tempal moj razvali,
svetilišće službom mnogom
gdi se čini našim bogom.

Proklet od njih cesar Decij,
proklet s tobom i Lovrencij,³⁷
1855 ki te silom prignut mnjaše,
da posvetiš boge naše,
mogući ti prez osvete
smrt zadati i prez šćete;
da i to ti neće sprobít,
1860 gdi tuj viru budeš ljubít.

CESAR

Kako Lovrinca dovedu prid cesara, cesar
govori:

O cocani, hitri meštri,
muki krivi vele destri³⁸,
najdite dir vaše skule
jedne dobre gradikule,
1865 ter onoga na nje karca
stavte gola kako jarca;
ter ćemo sad mi viditi,
hoće li ga sloboditi
Isus, koga verno dvori;
1870 da vas³⁹ naglo on izgori.
Spravte ugljen'je, spravte oganj,
da se stavi hrlo poda nj,
kada inih muk ne mari,
i moljen'ja i naših stvari.

VALERIAN

Cocani pojdu i donesu gradikule prid
cesara, i svukši Lovrinca, stave ga na
gradikule, i oni nastojeci okolo njega,
kim Valerian govori:

³⁷ **proklet s tobom i Lovrencij** - nejasno
u drugom rkp: prokleti s tobom poluverci

³⁸ **vele destri** - vrlo vješti

³⁹ **vas** - sav

- 1875 Vi ste meštri vele hudi,
tere jedni mrtvi ljudi,
činite se, da ste umići,
a ne znate, kad ste siti.
Ustupte se straha tega,
1880 neka meni vezat njega.

CESAR

Cesar vitezom govori:

- O vitezi ter dvorani,
zlovoljni su ti cocani,
veće mrtvi nego živi,
ter zaliho milostivi,
1885 ki do vike svi ne mogu
umoriti krivce bogu.
Jeda vam se gdi znat zgoda
hitro koga manigoda,
činte njega k meni priti,
1890 plaćen hoće dobro biti,
listo da se u sve trudi
jur se više naših ljudi⁴⁰.

PARTEMIJ

Ustavši se Partemij, cesaru govori:

- Svitla kruno, o cesare,
ne brini se tim ništare,
1895 dovesti ću ja cocana,
na krv ljudsku svega dana.
Listo mene poslušajte,
ter mu dobru plaću dajte.

COCAN

To rekši Partemij, pojde ter cocana
dovede, i kako dojde cocan prid cesara,
govori mu cocan cesaru:

- O cesare, kruno slavna,
1900 ter u dobra svaka spravna,
pod nebeskim krilom človik
ni od mene veći krvnik,
ni ki tokim srcem sminim
smrt vi⁴¹ zadat ljudem ovim.
1905 Skvartat, višat ter jih peći
nimam ja slast nijednu veću.
Listo čini, da za trude
plaće meni čagod bude,
jer je ovo prem godišće,
1910 da dobitka nimam nišće.
Imam klišće, bradvu i konop,
i banistre suhe još snop;
zapovij mi, listo da vim,
kim načinom hoć' da rabim.

COCAN

Rekši to cocan, počinje vezati Lovrinca
govoreći:

- 1915 Neka dire meni vezat
i okol tebe opet tezat,
jeda kako ne htit budeš,
Isusa jur da zabudeš,
kino ne hti sebe otet,
1920 i da bude na križ propet;
a ti ufaš, da će on moć
dat kadgodi tebi pomoć.
Ludo ufaš u nj, nebore,
ter se pušćaš, da te more.

⁴⁰ naših ljudi - nejasno

⁴¹ vi - zna (gl. viditi)

VALERIAN

Vidivši Valerian, da cocan ne čini na njegov način, udri cocana onoga govoreći:

- 1925 Ovako se rabit učte,
tere drugač ljudi mučte.
Zaman pineze vi hinite,
pokle nišće ne umite.
Dajte ugljen'je, dajte oganj,
1930 ter nastojte brzo poda nj,
da se kako riba peče,
al od svoga boga odreče.

VALERIAN

Kako Valerian sveže na gradikule Lovrinca, počne mu govoriti:

- Zaklinjam te pun tamnosti,
ne ćutiš li cile kosti,
1935 koji s' smutil vas grad ovi,
učec' niki zakon novi,
da ostave ljudi boge
naše prave ter svemoge,
i Isusa propetoga
1940 svi virujuć kako boga.
Zato mnogim bi s uzroka,
da smrt primu prija roka:
još Kirika udovica,
s Impolitom žena i dica -
1945 svih si uzrok smrti tihe,
zato ć' podnit svih njih grihe.
Dobru meštru jesi u ruke,
ki će t' dati nove muke,
kako tvoja zled dostoja,
1950 ki se činiš ljudi boja.⁴²

CESAR

Kako Valerian dospri, stave oganj pod Lovrinca, i cesar gledajući Lovrinca, govori:

Sliš', Lovrinče, riči moje,
ter mladosti ne zgub' svoje,
našim bogom ti brez laži
svetilišće nu prikaži.

LOVRINAC

Lovrinac cesaru odgovara:

- 1955 Posvetiti ja ću milo
Isukrstu dušu i tilo;
umrli su ugodnemu
Isukrstu sad u svemu;
jer prijato svetilišće
1960 od svih svojih bog tad išće,
dušu i srce umiljeno,
ter za grihe uhljeno.
I još da znaš, o cesare,
božje moći tere dare:
1965 tve me ugljen'je ne užiče,
da u raj me gori dviže;
a tebi će jošće vike
uzrok muke bit velike.
Moj Isukrst, mê ufan'je,
1970 vidil moje jest rvan'je;
da svu muku; ku mi poda,
vike meni ne bi sada;
pače mu sam slavu dao,
vazda u ognju spovidao.

⁴² ki se činiš ljudi boja - u drugom rkp:
koji činiš od ljudi boja

CESAR

Cesar Lovrincu odgovara:

1975 Gdi su muke tej velike,
ke nam htiše dat tolake?

LOVRINAC

Lovrinac govori svim okolo stećim:

O smamnosti vaša mnoga,
ter sliposti prineboga,
ali dobro ne vidite
1980 svi, okolo ki sidite,
toliko me tva žerava
žeže, ni ku muku dava?
ku ne haju ništa ja prem,
kad k Isusu teku i grem,
1985 oslobodit ki me hoće
od ruk tvojih i tve zloće.

CESAR

Cesar govori Lovrincu:

Nu hoćemo sad viditi,
ka će kripost veća biti,
ali tvoja zaklinjan'ja,
1990 al žerava sva užgana.
Još ćeš vidit, ča ti prudi
ta tvoj Isus u tvojih trudi.

LOVRINAC

Lovrinac cesaru odgovara:

Boga moga svoju kripost
novi⁴³ u meni svoju milost,
1995 tako da uda mâ i ne mare
ovi oganj jur ništare.

LOVRINAC

Ovdi Lovrinac čini molitvu bogu i govori:

O Isuse, drago iman'je,
milost kripka i ufan'je,
ki nas stvori tvojom rukom,
2000 i odkupi tvojom mukom,
vidil si mê⁴⁴ progonjen'je,
muke moje i trpljen'je,
ke sam primal vrhu mene
cića vire tve blažene.
2005 Sada, kralju od svitlosti,
drago tvojoj bud' milosti,
primi dušu moju gori,
gdi angelski jesu kori;
gdi su naši sveti oci,
2010 patrijarke i proroci:
gdi su sveti mučenici,
gdi su sveti učenici,
gdi su ostali tvoji obrani,
kih nebeski drže stani,
2015 neka s tobom tva prilika
veseli se po vik vika,
a sve muke i ove trude
za spasen'je puka bude.

⁴³ novi - obnovi

⁴⁴ mê - moje

ANGEL

Kako dospi Lovrinac govoren'je, angel
ukaže se kod Lovrinca, i govori:

2020 O Isusov hrabri slugo,
neć' na mucu stati dugo,
budi jaki tere kripak,
neka krunu primeš ti pak;
jere jesi ti dostojal,
2025 zač bo o tom ti s' nastojal,
da ti poda za trud plaću
za Stipanom svetim zlaću
na nebeska stan'ja gori,
gdi su svetih duhov zbori,
gdi je pokoj vičnji ter mir,
2030 i gdi je radost vazda i pir;
gdi je svitlost prez tminosti,
gdi je življen'je prez starosti,
gdi su sveti tanci i misli,
i sionske lipe pisni.

CIRIJ

Dospivši an'jel govoren'je, ima Lovrinac
izdahnuti, a sad ustati se ima Cirij i
pojti k Justinu, i govori Justinu plaću:

2035 Znaj zaisto, o Justine,
poštovani gospodine,
da krudeli cesar sada
strašne muke vele zada
prijatelju tvom' Lovrinču
2040 kako lotru tere hincu.
Priveza ga stupu tvrdo,
izrani ga vele grdo;
pak ga čini privezati
k gradikulam i užgati.
2045 I tako je priminuo,
i u bogu on usnuo.
Zato pojmo mi onamo,
da ono tilo pokopamo.

JUSTIN

Od tad Justin ide plaćući, i govori
Nikostratu:

Ajme tugo, ajme meni,
2050 ki su glasi ti tužbeni!
vaj, Lovrinče, brate mili,
zač se od nas ti odili?
ajme slugo božji i pravi,
komu sada nas ostavi
2055 na sem svitu pun tamnosti,
u nevolji ter žalosti?
A ti za trud plaću primaš,
ter svetimi⁴⁵ raj uživaš.
Opravite jure svite⁴⁶,
2060 ča je tribi, i nosite,
da onamo jure gremo,
ter ga milo pogrebemo.

ANELUTON

Ovde pojde drugi vitez, Aneluton, i
Kiriki govori:

Plemenita o Kiriko,
ter uzmnožna ti vladiko,
2065 neka da znaš, nač sam prišal,
ke li glase sad prinesal:
pravlju glase da t' pričudne
vele uzmnožne i prihudne
od Lovrinca meštra tvoga,
2070 prijatelja viku moga.
Ča učini Decij cesar,
od cocanov i od meštar
Valerian on š njim hudi?
Pogubiše mnoge ljudi:
2075 jaše Sista meštra sveta,
i š njim duša, nam bi uzeta,
udilje ga pogubiše,

⁴⁵ svetimi - sa svetima

⁴⁶ svite - haljine, odjeću

a Romana umoriše;
Inpolita posikoše,
2080 a čeljad mu zadaviše.
Ter ga poče milovati,
milujući radovati,
njemu di se⁴⁷ vičnje blago
hod', Lovrinče, di t' je drago.
2085 Tako je umrl on zaisto,
i u nebesko prišal misto.
Zato svaka⁴⁸ jur ostavi,
ter se sa mnom sad odpravi.

KIRIKA

Kirika zavapi, čuvši ove riči, i govori:

O žalosti i dresel'je,
2090 kamo moje urešen'je.
duše moje pokripljen'je,
a života ozdravljen'je?
o Lovrinče, dijače sveti,
z gradikul te gredem sneti!

JUSTIN

Kako dospí, tako imaju pojti gdi je
Lovrinac, i ustavši se Justin i Kirika
plačući, Justin govori putem:

2095 O Lovrinče, božji slugo,
mâ žalosti tere tugo,
zač se od nas tako dili?
zač krstjane tako uhili?
ko te grdo tako umori?
2100 ko li kripost tvu razori?
Ti svetosti bi prilika,
i krstjani čast i dika;

⁴⁷ di se - obeća se

⁴⁸ svaka - sve

ti ubozih biše otac,
ti žalosti svake konac;
2105 ti neznana lipo znaše,
a sumnjena svitovaše;
ti od grihov nas svišćaše,
a na dobro sve nuckaše.
A sada smo nesrićnici,
2110 jao! prez meštra učenici,
ali ovce prez pastira,
ke razlika zvir rastira.

KIRIKA

Kako dojdu k Lovrincu, tako ga dvignu s
gradikul, ter ga stave Kiriki na krilo, a
Kirika držeći ga na krilu govori:

Jao tugo, jao Lovrinče,
u Isusu dragi sinče,
2115 tko prisvelo tvoje tilo
izažgal je tač nemilo?
ko li draga meštra uze?
ko uzbudi naše suze?
Ti mē biše utišen'je,
2120 za Isusom uzvišen'je;
ti me krsti tvojom rukom,
i razluči zalim pukom;
ti me obrati na put pravi,
i od glave me ozdravi.
2125 Ko će sada dat mi svita,
i od bludna čuvat svita?
ko će mene naučiti,
tko l' žalostnu utišiti,
kad izgubih ja neboga
2130 draga sinka i meštra moga?

NIKOSTRAT

Ovde odnesu Lovrinca od Kirike, i stave
ga na postelju, i slave ga, tako Nikostrat
govori:

Sad plačimo, bratjo mila,
izgubismo mi pastira.
Kada ga smo mi vidili,
veseli smo vazda bili.

2135 O Justine, i ti ženo,
goroko plačte svi zajedno:
jao Lovrinče, tugo moja,
kamo sveta družba tvoja?

2140 kojim cesar prikruđeli
zada muke kako i tebi.

Mnozim glavu on usiče,
koji kako pas svej viče;
i vitezu svom Romanu,
nad vojskami kapitanu;

2145 njega čini pogubiti,
mačem glavu njem odniti,
i svetomu papi Sistu,
kemu ju usiče na istom mistu.

Ki Lucilu oči vrati,

2150 a pak ne bog glavom plati,
jer virova boga tvoga,
Isukrsta svemogoga.

Ovo ti su slavne ruke,
ke krstiše mnoge puke;

2155 po njih jesu u raj stali,
ki su sveti krst prijali.
Ja ne mogu plakat dalje,
suze mi su dodijale.

JUSTIN I NIKOSTRAT

Ovdi Justin i Nikostrat u jedno govore:

Ajmeh si nam, o Lovrinče,
2160 diko naša tere venče,
toli brzo zač pobiže

na nebeske od nas hiže?
a nas ojde⁴⁹ u žalosti
na svit, ki je pun tamnosti?

2165 Ti od truda jur počivaš,
vičnju radost ter uživaš;
nam se tribi jošće mučit,
ako ćemo raj dobavit.

Ništar manje već ne mogu,

2170 hvala budi na svem bogu!
Molimo te drago danas,
da Isusa moliš za nas.

AN'JEL

Ovdi an'jel izhodi zahvaljujući puku, i
govori:

Svi krstjane, ki ste toti
bogoljubni ter devoti,

2175 pogrdite vaša tila,
i svitovna huda dila;
zala srca odnemite,
ter se z bogom sjedinite;
jer življen'je vaše kratko

2180 na sem svitu, i ne slatko;
da s Lovrincem svetim gori
nam nebeski raj se otvori,
vičnja radost di pribiva,
a muka se sva zabiva.

2185 Svaki slavu bogu podaj,
i grihu se veće ne daj,
da živemo s častju mnogom
u nebeskom raju s bogom.

Svrha.

⁴⁹ ojde - ostavi

RJEČNIK

ajer (grč.) - zrak

al - v. **ali**

ali - i, ili; da li

an'jel - anđeo

Apolo (tal. Apollo) - Apolon, starogrčki i starorimski bog sunca, pjesništva i glazbe

banda (tal.) - strana

banistra - brnistra, žuka, vrsta mediteranske grmolike biljke

barže, brže - pored običnog značenja (brže), još i: valjda, očito, zacijelo, veoma; **prez barže** - bez sumnje, bez dvojbe, zaista, sasvim

baščina - očevina, zavičaj, domovina

blud - grijeh, pogreška, zabluda

bljude, bljudi - v. **bljusti**

bljusti (prez. **bljudem**) - čuvati, paziti

bo - jer, naime

bradva - vrsta sjekire široke oštrice

bratja - braća

brez - bez

brgoh - v. **brići**

brići - svetkovati

brže - v. **barže**

cembir - kerber, troglavi pas iz grčke mitologije koji čuva ulaz u podzemni svijet (ovdje u uopćenom značenju, pak-lena zvijer)

cić, cića - zbog; radi

cil - cio; zdrav; pravi

cocan - krvnik

čagod - štogod

človik - čovjek

ć' - ćeš

da - a, ali, nego; dakle; tako

daj - barem, makar

danaska - danas

Decij (201-251. n. e.) - rimski car, vladao 249-251, prvi car koji je proveo sustavni progon kršćana, tako što je sve podanike obvezao da prinesu žrtvu rimskim bogovima, a oni koji su to odbili bili su kažnjeni smrću ili progonstvom; Decij nije pogubio sv. Lovrijenca (Lovru) niti papu Siksta II., nego je to učinio njegov sljedbenik car Valerijan

destar (tal.) - vješt

devoto (tal.) - pobožno

di - kaže, govori; **di se** - zove se (v. **diti**)

dijak, djak (grč.) - klerik, đakon, svećenički pripravnik

diju - govore (v. **diti**)

diliti se - odvojiti se, rasti se

dim - govorim, kažem (v. **diti**)

dir, dire - der

diš - govoriš, kažeš (v. **diti**)

diti (tal, prez. **dim**) - govoriti, kazati; **diti se** - zvati se

divica - djeвица

djak - v. **dijak**

dobiti (prez. **dobudem**) - dobiti; svladati, pobijediti

dobitje - pobjeda; stoka, živina, životinje

dobudeš - v. **dobiti**

doje - dode

dojti - doći

dokli - dok, dokad

dosla - do sada

dospiti - dovršiti

dostojati - prilikovati, zavređivati, za-

Prikazan'je života s. Lovrinca mučenika

služiti	jeda - eda, da, da li, zar
dovolje - dovoljno, dostatno, mnogo	jer, jere - jer; da
dresel'je - žalost, tuga	jih - ih, njih
drivo - drvo	jim - im, njima
dvignuti - dići, dignuti, podignuti	jitak - jedak, srdit, ljutit (metaforički za željezo)
Erkul - Herkul, Heraklo, starogrčki mitološki junak	jizbina - jelo, hrana, jestvina
frustati, fruštati (tal.) - bičevati, šibati	jošće - još
gdi - gdje	Jove (lat. Jovis, gen. od Jupiter) - Jupiter, vrhovni starorimski bog
gnila - glina, zemlja	jur, jure - već; dalje; više; baš
godišće - godina	kako - kako; kao; kad
gradikule (tal.) - roštilj, rešetka za pečenje, gradele	kami, kamik - kamen
grem, greš, gre... - v. gresti	kanam - kanim
gresti (prez. grem) - ići, hoditi	kančilir (lat.) - pisar, bilježnik, tajnik
grlo - vrat	karati se - svaditi se
grustiti se - gaditi se, biti mrsko	karbun (lat.) - ugljen
hćerce - kćeri	kastio (lat.) - utvrda, tvrđava, kaštel
hinac - varalica, himbenik	kazati - pokazati
hiniti - obmanjivati, varati	ke - koje
hiža - kuća	kega - kojega
hoć' - hoćeš	ki - koji
hotin'je - htijenje, volja, želja	kîm - kojim
hotiti - htjeti, hotjeti; hoti - htjej	kino - koji, kojino
hraniti - spremi, sačuvati; čuvati (pored uobič. značenja)	kip - tijelo; ljudski lik
hrlo - brzo, žurno	klade - v. klasti
hud - zao	klasti - staviti
hudoba - vrag; zlodjelo	klišća - kliješta
hudoban - zloban, zao	kripečí - hrabreći, snažeći
imiti - imati	kripost - moć, snaga; vrlina, krepost
indi - drugdje	krsmati - dangubiti; dvojiti, oklijevati
iscelivati - izljubiti	krudel (tal.) - okrutan
istin - istinit	kruto - čvrsto, snažno
iti - ići	ku - koju
izeti (prez. izmem) - uzeti; izvaditi	lemozina (grč.) - milodar, milostinja
izući - izvrsni, izvanredni, savršeni	li - samo, upravo; doista; bar, baš
izžeći - sažeći, ispeći	listo - samo, istom, tek, nego
jaše - uhvatiše (v. jati)	lotar - lupež
jati - uhvatiti, zarobiti; uzeti; ja - uhvati	Lovrijenac - sv. Lovro, mučenik, jedan od sedam đakona rimske crkve koje je okrutno pogubio rimski car Valerijan 258. godine n.e. (dakle, ne car Decij); sv. Lovri je vjerojatno odrubljena glava, ali se prema predaji vjeruje da je bio ispe-

čen; na mjestu njegove smrti u Rimu
sagrađena je bazilika sv. Lovre

ljuski - ljudski

mâ - moja

mamen - mahnit, omamljen, lud

mani - uzalud

manigod (tal.) - krvnik

Marte - Mars, starorimski bog rata
(prema tal.)

martir (lat.) - mučenik

mê - moje

Merkurije - Merkur, starorimski bog
krasnorječivosti, trgovine i glasnik bo-
gova (grč. Hermes)

meštar (lat.) - majstor, učitelj

meu - među

milovati - žaliti

misto - mjesto; umjesto

mniti (se) (prez. **mnju** i **mnim**) - činiti
(se); misliti

močno - jako, vrlo

moguć - moćan

molju - molim

možjani - mozak

mučati - šutjeti

nabdar - glavar, nadstojnik, starješina

nač - zašto, zbog čega, na što

najpri, najprija - najprije; prvotno

najti - naći

naklasti (prez. **nakladam**) - postaviti

napitati - nahraniti

naredan - pripravan, spremljen

narediti - urediti, spremi; zapovjediti

naslidnik - sljedbenik

naslidovati - slijediti

nastojati - slijediti; brinuti se

nebog - jadan, bijedan, nesretan; vokativ:

neboe

neć - nećeš

nenaviditi - zanemariti

ner - nego; **već ner** - više nego

nikad - nekad

nikogar - nikoga

nim - nijem

nimati - nemati

nišč, nišće - ništa

ništar, ništare - ništa

nitkor, nitkore - nitko

nje - njen

njeje - nje

ob - o

obaliti - oboriti, svladati

obglijedati - nadgledati, nadzirati

obitati (se) - obećati

obiti - obuzeti, opkoliti

obitio, obitil - obitelj

oblas, oblast - vlast, moć

obran - odabran

obsinjen - opsjednut

odhaj - ostavi (v. **ojti**)

odiliti se - odvojiti se, rasti se

odlučen'je - odluka

odlučiti (se) - odvojiti (se), odijeliti (se),

rasti se; presuditi

odmitati se - odreći se, odbaciti

odnemiti - uzeti; izvaditi; skloniti, od-
maknuti

odneti - oduzeti, oteti; **odneti se** - odreći
se

odpušćati - oprostiti

odrenuti - otjerati

odrišiti - odriješiti, otpustiti

odtle - odatle

odvrći (prez. **odvrgnem**) - odbaciti

oficij (lat.) - služba, dužnost

oficijal (lat.) - službenik

ohodiš - ostavljaš (v. **ojti**)

ojde - v. **ojti**

ojti (prez. **ojdem**) - otići; ostaviti

on - on; onaj

općeno - uobičajeno

opraviti - učiniti, izvršiti, pripremiti

opraviti se - spremi se

oprovda (mađ. **apród**) - oružani pratilac

osoja - vrlo, mnogo

ov - ovaj

peča - krpa

peljati - voditi

- peti** - pjevati
petnadeste - petnaest
pića - hrana
pinez (njem.) - novac
plasta - ploča
platica - pločica
ploviti - plaviti
počati - početi
pogibal, pogibil - pogibelj
pogubiti - izgubiti
poj - pođi
pojti - poći
pokarati - opomenuti, ukoriti
pokle - pošto; otkako; otkada; budući da
pokol - pošto
pokripiti (se) - utješiti (se); odmoriti se, okrijepiti se
pokripjen'je - utjeha, ohrabrenje
polača - palača, dvori
pomiliti - požaliti, smilovati se, pomilovati
pomniti - mariti
poni - dakle
poskati - nejasno; možda: poiskati, potražiti
poskititi - pružiti, dati
postaviti - zatvoriti; uzeti; učiniti
posvetilišće - žrtva
posvetiti - žrtvovati, prinijeti žrtvu
pošten'je - čast; štovanje; poštovanje; dostojanstvo
poteći - potrčati
potiriti - protjerati
praviti - pripovijedati, govoriti, kazati
prem - iako, premda
prez, preza - bez
prezharni - nezahvalni
prezmameni - premahniti
pri - prije
prigovarati se - raspravljati, prepirati se
prija - prije
prijati - primiti; uzeti, prihvatiti
prijimati - primati
prikloniti se - saviti se, nagnuti se
prikrudeli (tal.) - preokrutni
prilika - slika, lik
prineboga - prejadna
pripeljati - privesti, dovesti
prirok - sramota, grijeh; nevolja; prigovor, pokuda
priiti - doći
pritoriti - preokrenuti
prizentati (lat.) - prikazati, predati
prolitje - proliće, prolijevanje
prositi - moliti; pitati
proštiti - pročitati
providiti - razvidjeti
provij - imperativ od **providiti** (v.)
prud - korist
pruditi - koristiti
put - tijelo; put; način

raba - sluškinja, robinja
račiti - htjeti; udostojati se
rapresentatiun (lat.) - predstava, prikazanje
rat (ženski rod) - rat
razčiniti - uništiti, razoriti
razdiliti (se) - odvojiti (se), razdvojiti (se)
razdiljen'je - rastanak
razlog - razum
razlučiti se - odvojiti se, rastati se
ražežen - goruć, zagrijan
rominza (tal.) - bakrena posuda
rvan'je - borba, svađa
rvitelj - ratnik, branitelj

s' - se
saj - ovaj
sakrificij (lat.) - žrtva
sciniti - cijeniti; ocijeniti, misliti
sega - ovoga (v. **saj**)
sem - ovom (v. **saj**)
sententija (lat.) - odluka, presuda, zapovijed
Sisto - papa Siksto II (257-258), mučenik, pogubio ga car Valerijan nekoliko dana prije sv. Lovre
skazan - znak, dokaz, primjer
skazati - pokazati; propovijedati, kazati
skorpiun - sprava za mučenje u obliku škorpiona
skrozi - zbog, radi
skuka - jauk; patnja

- skula** (lat.-tal.) - škola
skvartati (tal.) - raščetvoriti
slišati - slušati, čuti; osjetiti, oćutiti
slišiti - v. **slišati**
sloviti (prez. **slovem**) - slaviti, častiti, biti na glasu, biti slavan
slovo - riječ
slučiti - sastaviti, približiti, spojiti
smamnik - mahnitac, luđak
smamnost - mahnitost, omamljenost, ludost
smamnjak - mahnitac, luđak
smiljen'je - milost, samilost
smino - hrabro
smutiti se - uznemiriti se
sneti (prez. **snemem, snamem**) - spustiti, skinuti
sostati - sustati, posustati
sotosopra (tal.) - gore dolje, odozgo nadolje
speti - sapeti, povezati
spraviti (se) - pripremiti (se), spremi (se)
spravan - pripravan, spreman
spuga (tal.) - spužva
spuniti - ispuniti
srčeno - srdačno
stan - boravište
stan'je - položaj; život; stan, boravište; država, zavičaj; vlast
stanovit - siguran, pouzdan, odlučan
stanovito - sigurno, pouzdano, doista
stati se - zaustaviti se
stećí - izaćí; istećí
stratiti - pogubiti, uništiti
stup - korak
stvoriti - napraviti, učiniti
suproč - nasuprot, ususret; protiv
suprotiva - nasuprot
susi - suhi
svet - savjet
svetilišće - žrtva
svis - svijest
svistiti - obavijestiti
svit - svijet; savjet
svita - odjeća, haljina, odijelo, tkanina
- š - s**
škodan (njem.) - štetan
- t' - ti**
ta - taj
tač - tako
takoj - također
tećí - trčati; žuriti
teg - trud, rad, posao
tega - toga
tempal (lat.) - hram, crkva
ter, tere - te, i
tiriti - tjerati, goniti, proganjati
tja - odavle
toj - to
toje - to; takvo
tokoje - također
toliko - tako; samo
toljen'je - utoljenje, utaženje; ublaživanje, smirenje
tot - v. **toti**
tote - v. **toti**
toti - tu, ovdje
trat (tal.) - put, čas (oznaka vremena); **on trat** - onaj put, onaj čas
treći - trećí
triba - potreba; **triba je** - valja, treba, potrebno je, nužno je
tribi je - valja, treba, potrebno je, nužno je
trud - muka, nevolja
trudan - umoran
truditi se - mučiti se
trumbita - truba
tudije - tu; odmah, smjesta
tudje - tu; odmah, smjesta
tva - tvoja
tvu - tvoju
- ubah** - sasvim
učan - naviknut, naučen
udilje - odmah
ufan'je - nada
uhiliti - prevariti
uhiljen - prevaren
ukripiti se - ohrabriti se
ulišiti (se) - lišiti (se), odbiti; pogubiti

umić - vješt, koji umije
umiljeno (lat.) - ponizno, skromno
umiljenstvo (lat.) - poniznost, skromnost
umiti - znati, umjeti
uprašati - upitati
ureda - odmah
ustrpjen'je - strpljivost
utišen'je - utjeha
utišiti - utješiti
uzdržati - sačuvati
uzdvizati - uzdizati
uzmožno - moguće

va - u

vadne - nejasno; možda: u dne, u sve dne, uvijek
vaj - uzvik: jao
vaju - vas (dual)
Valerian - Publije Licinije Valerijan, rimski car (253-260); u vrijeme cara Decija i njegovih prethodnika konzul; progonitelj kršćana, pogubio sv. Lovrijenca, papu Siksta II. i kartaškog biskupa Ciprijana
vanka - van, napolje
variti - kuhati
vas - sav
vavik - uvijek, zauvijek
vazeti - uzeti
već, veće - više
vele - mnogo, vrlo
venac - vijenac
vera - vjera
veruga - lanac
Vespasijan Tit - Titus Flavius Sabinus Vespasianus (9-79 n. e.), rimski car; sa sinom i nasljednikom Titom vodio rat protiv pobune Židova, što je završilo razaranjem Jeruzalema i židovskog hrama 70. godine
više - vijeće, zbor, skup
vidin'je - viđenje, gledanje, vid
viditi (prez. **vim**) - znati; vidjeti
viđu - vidim

vijati - vidati, gledati; činiti
viju - vidim
vik - vijek
vik, vike, viku - uvijek; uz negaciju: nikad
vikarlj (lat.) - zamjenik biskupa ili pape
vikuvičan - vječan; vrlo star
vilenik - vještac, čarobnjak
vim - znam (v. **viditi**)
vira - vjera
viste - znate (v. **viditi**)
viš - znaš (v. **viditi**)
vite - znate (v. **viditi**)
vitez - vojnik
vladika - gospođa
vojen - vođen
vrći, vrići (prez. **vrgnem, vržem**) - baciti, odbaciti; **vrzte** - bacite
vrhu - iznad, povrh; zbog, o
vrići - baciti; usp. **vrći**
vrže - v. **vrći**

z - s

zabiti (prez. **zabudem**) - zaboraviti
zabude - v. **zabiti**
zač - zašto, jer
zaisto - zaista, uistinu, doista
zakratiti - uskratiti
zali - zli
zalih - suvišan, uzaludan, izlišan
zaman - uzalud
zapovij - zapovjedi
zapustiti - napustiti
zatraviti - začarati
zatravnik - čarobnjak
zavod - zavođenje
zažel - želja
združiti - pratiti; pridružiti; sastaviti
zgubiti - izgubiti; pogubiti
zled - ozljeda, povreda; zlodjelo

žakan - đakon, klerik, svećenički pravnik